

AUSTAVINDEN

Jul 2020

Organ for Vidrek Grendelag

41. årgang

Redaksjonen 2020

Martin Indregard
Tlf. 90 77 24 97 Epost: martini@online.no

Trond Østrem
Tlf. 99 31 77 10 Epost: trond.ostrem@uit.no

Torgunn Olsen
Tlf. 97187286 Epost: torguno@online.no

Torill Ranheim Hansen
Tlf. 91 13 44 93 Epost: torilr.hansen@gmail.com

Layout: Anders Øgsnes
Tlf: 90 98 61 17
Epost: adm@hildringstimen.no

Austavindens hjemmesider:

www.vidrek.no/Austavinden.

Kjell Olav Ravn kan skaffe de eldste årganger på CD. tlf. 9099731 6 epost: kor@virak.no

Utgiver: Vidrek grendelag Opplag: 80 eks.

Medlemskap i grendelaget kan tegnes av alle som er interessert i bygdas ve og vel. Styreplassene og stemmerett er imidlertid forbeholdt fastboende.

Enkeltmedlemskap
med Austavinden kr. 300 pr. år –
Familiemedlemskap
med Austavinden kr. 400 pr. år –
Bare Austavinden: kr. 175 pr.år inkl porto
Betaling til konto: 4520.07.11 703
Betaling på giro/nettbank: husk å skrive hvem beløpet er fra!

Forsida: "Albuens år"

Redaksjonslederen har ordet

2020 - Albuens år.

Så nærmar vi oss slutten på et år som vil bli ståande i verdenshistoria som eit annus horribilis, med korona-pandemien som sveipte over alle land. Årets då vi måtte helse på naboen med albuens, i staden for handtrykk eller klem. Til all lykke har vi sluppe lett frå pandemien på Vidrek (i alle fall til no, bank i bordet!). Ingen har blitt sjuke eller dødd. Under den førre store pandemien for 100 år sidan, «spanske-sjuka», gjekk det verre. I alle fall ein ungdom frå bygda vår, Edvart Olsen, strauk med den gongen.

Pandemien kom overraskande på alle, trass i at helseforskarar lenge hadde ropt opp om farene som trua. Vi fekk mange varsel om kva som kunne hende. Epidemiar som SARS (2002), Svineinfluensa (2009), MERS (2012) og Ebola (2013) fortalte at den «normale» roa brått kan bli sett ut spel, og at samfunna våre kan miste kontrollen over situasjonen. Det er mange lærdoma å trekke av COVID-19utbrotet. En av de viktige er at vi må være førebudd på at slikt skjer. Vi må ha kriselager for det viktigaste vi treng dersom verdenshandelen bryt sammen. Enten det er smitteverneutstyr eller mat

For oss som vaks opp i Norge rett etter krigen, var dette noe sjølv-sagt, som heile landet var med og planla. Historia hadde lært oss at vi skulle ha beredskapslager for litt av kvart. Korn, for eksempel. Store kornsiloar var derfor et dagligdags syn, slik som den vi passerer på veg til Tromsø. Innkjøp og lagring av korn blei på 1800-tallet et statlig ansvar. Slike ansvar blei langt på veg avskaffa på slutten av 1900-tallet. I stedet skulle verdenshandelen skaffe oss alt vi trengte, når vi trengte det. Kornsiloen blei bygd om til hybelhus og museum. Men er det trygt nok? Den tragikomiske handelen med smittevern-utstyr som oppsto under første del av COVID-19-krisa tyder på det motsette.

En anna lærdom vi har fått dette året er kor sårbar økonomien i verden er. En virus-epidemi klarte på kort tid å slå ut 5-10-20% av nasjonane sin produksjon og handel. Enda veit ingen kor langt ned vi vil komme, men at vi startar 2020-åra med arbeidsløyse og økonomiproblem synest åpenbart. Kan vi ri av også den krisa med oljepen-gane våre?

Tida får vise kor mykje vi og verden har lært av år 2020. Det gjeld også det store valgsirkuset som USA ga oss. Lenge såg det ut til at vi risikerte banan-republikanske tilstander med presidentar som nektar å godta valgresultat. Men før Austavinden går i trykken ser dette ut til å ha roa seg, og at den tapande presidentkandidaten må godta at han ikkje vann, sjølv om han stadig ropar om valgfusk og seier for seg sjølv. Det skumle er den djupe kløyvinga av folkemeininga i USA. Det er som om folket der lever i same land, men har to heilt skilde oppfatningar om korleis verden skal fungere best. Det lovar dessverre ikkje godt for framtida.

Kanskje det kan være ei påminning til oss, i vår vesle krok av verden, at vi trass i alt kjem best ut av det med samarbeid og fellesskap? Bygda vår har eksistert i fleire århundre, og vil nok leve vidare i beste velgåande i mange år til, med lys i husan vinterstid og lyse netter om sommaren. Det kjem heilt sikkert ei tid da vi slepp å helse på kvarandre med albuane, og i staden kan gje venner ein klem, som før. Så får vi berre 'stå han a' så lenge.

Martin

Virak utmarkslag i 2020

For utmarkslaget skapte korona-pandemien problemer. Årsmøtet i laget var fastsatt til 29.mars. Da landet blei mer eller mindre stengt ned 12. mars, måtte årsmøtet utsettes til 20.september. Da var det forsvarlig å avvikle møtet med godt smittevern.

13 av de 22 medlemseiendommene var til stede eller representert på årsmøtet, dvs. nærmere 77% av andelene. Under valget blei Martin Indregard gjenvalgt til leder (for 1 år), Ivar Ravn og Sølvi Øgsnes blei gjenvalgt som styremedlemmer (for 2 år). Styremedlemmene Gunnar Hansen og Øyvind Eidissen var ikke på valg. Som varamedlemmer blei Øystein Bjerkelund og Roger Røsås gjenvalgt.

Lagets regnskap blei enstemmig godkjent. Det blei en del debatt om årsmøtet har vedtektsmessig hjemmel for å bevilge støtte til formål som ikke er knytta til utmarksnæring. I etterkant av årsmøtet har styret diskutert de begrensningene for bevilgninger som følger av lagets

vedtekter. Forslagene om bevilgninger er trukket.

Samtidig har styret vedtatt å anbefale medlemmene å gi økonomisk støtte til Vidrek grendehus med bakgrunn i årets inntektssvikt på grunn av koronarestriksjoner og utgifter til oppgradering av grendehusets avløpsystem.

Utmarkslaget har beramma neste årsmøte til 28. februar 2021.

Elgjakta

Elgjakta i 2020 har vært sterkt prega av at elgen i høst har holdt seg høyt til fjells. Jaktlaget hadde da Austavindens gikk i trykken bare skutt 1 dyr, av en kvote på 7. Om det er årets milde værslag, eller andre faktorer, som har gjort at mindre elg enn vanlig har trukket ned til bygds, er noe utmarkslaget må vurdere på sitt neste årsmøte, i februar.

Martin

Året som har gått i Vidrek grendelag

Styret

har i inneværende år bestått av Trond Østrem, Mette T. Jenssen, Svein Ravn, Torgunn Olsen og Johnny Johannesen. Det har så langt i år vært avholdt sju styremøter og ett medlemsmøte.

Covid19

Helt siden slutten av mars har vi måttet takle stadig nye og uventede utfordringer. Begrensningene i antall personer som kan samles, har gjort at vi har måttet avlyse planlagte arrangement.

Vaskedugnad

Lørdag 27. april møttes bygdefolket til vaskedugnad. Den ble litt enklere enn vanlig, siden flere rom var nymalt etter tidligere dugnader. Mange hadde også tatt turen innom huset og svingt vaskekosten tidligere i uka.

Rusken

Vi møttes 8. mai kl. 17.00, og denne gang ryddet vi helt i egen regi. Svevia skulle egentlig ha kjørt sikkerhetskurs med oss, men de fikk aldri gjennomført det. De hadde dermed ikke lov å la oss arbeide for dem, og vi fikk følge-elig ikke noen godtgjøring for utført arbeid og måtte selv kvitte oss med søpla. Vi ryddet den vanlige strekninga fra elva og rundt Røsåshalsen, og vi samlet et velfyllt tilhengerlass. Været var bra, og vi avsluttet med ei trivelig stund rundt kaffebordet.

17. mai

Det blåste friskt, men det var heldigvis oppholdsvær. Tøget gikk som vanlig fra Gjerdhågsvingen og til grendehuset. Tradisjonen tro var det sanger og leker, mat og kaffe, og folk hygget seg utover ettermiddagen. En stor takk til komiteen som la til rette for et fint arrangement.

Utleie

Det har vært bra med utleie, særlig på våren og forsommeren. Huset er i bra stand etter det omfattende oppussingsarbeidet som er gjort, og da er det desto triveligere å ønske leietakere velkommen til grendehuset.

Julebasar

Julebasaren måtte avlyses. Det ville vært umulig å oppfylle kravene om minimum en meter mellom hver person. Lotteriet gikk derimot sin gang, og hele 17 loddbøker var i omløp. En stor takk til husflidsgruppa som har holdt hjulene i gang og som har produsert fine gevinster. 7. november møttes husflidsgruppa og styret, og vi gjennomførte trekking av bøkene.

Advent

Vi pleier vanligvis å arrangere adventskafé første søndag i advent, mens vi tenner juletreet. I år fant vi det ikke forsvarlig å møtes innendørs, så vi inviterte til en utendørs sammenkomst søndag 29. november, med gløgg og pepperkaker. Hele 35 personer tok turen til grendehuset, og praten gikk ivrig. En stor takk til Svein som har skaffet til veie ei flott julegran, og til ham, Torgunn og Tor Arne som pyntet grana og fikk den på plass. Vi trenger det lyset vi kan få i ei tid som er mørk på flere måter.

Styret takker for et spennende år med et godt samarbeid og mange velvillige hender som har vært med å ta i et tak.

For styret,
Trond Østrem,
leder

Nytt fra husfar

Like over nyttår fikk grendelaget overta flere stoler, småbord, en sofa, fire bedre stoler, et hylleskap, et arkivskap, et whiteboard og et kjøleskap fra Torfinn Larsen -fra kjøreskolelokalet han hadde. Takk til Torfinn!

Etter lenge å ha sett behov for et ansiktsløft i gangen nede i kjelleren, ble jobben påbegynt i februar. Når noe blir pusset opp ser man bare enda bedre hvor slitt det er. Hull i veggene ble sparklet og pusset. Ujevnheter i betongen ble skavet av. Taket ble pusset og sparklet. Det ble laget en kasse under taket ved toalettene for å skjule en del av rørene. Deretter ble taket og veggene malt før gulvet ble pusset på og malt

Grendehuset i sin nye prakt

Vinduene på vestveggen ble malt to ganger. I løpet av ommeren ble det jevna til, tatt bort en del stein, og sådd litt gress der oljetanken har vært ved vestveggen. Utover dette ble det klipt gress og småvekster på og rundt skoleplassen.

Tidlig høst ble herretoalettet pusset opp. Noe gjenstår enda der, men et stort hull i veggen ble tettet, samt at to vegger og gulvet ble malt. Utover dette ble det hengt opp to hyller og et nytt speil på begge toalettene. Det ble malt hvitt under kjøkkenvasken.

Seinhøstes ble knuste/brista glass i kjellervinduene på fremsiden byttet, og yttertrappa fikk en runde med beis. Lokket på septiktanken ble sikra. Det ble satt opp en dørholder/stopper ved svingdørene i gangen. Det fløt vann på golvet av oppvaskmaskinen, men det har vi fikset selv så langt.

Trappa fikk seg et strøk med beis før kulda satte inn. Det er fortsatt vinduer på baksiden som skulle vært malt, samt at muren rundt hele bygget burde vært tetta hull på og malt. Det tar vi etter hvert!

Utover dette ble en del utleiearrangementer fra våren flytta til september.

I tillegg til den vanlige aktiviteten (husflidsgruppa og skinnfellsyng), har vi hatt samiskkurs på høsten. Vi har hatt forsterket vask hele høst; det vil si klorvask av stoler, bord og kontaktpunkter mellom hver gang. Det viktigste tiltaket var likevel at folk var frisk, holdt avstand og brukte sprit ved opphold på grendehuset.

Takk for juletreet til Svein!

Torgunn

Tor-Arne gir døra i kjelleren en runde med skumpistol

med tokomponentsmaling. Døra inn til sløydsalen ble rettet opp og festet, samt at det ble laget nytt listverk på den døra og døra inn til fyrrommet

I juni tok vi sluttetappen på utedugnaden som mer eller mindre har pågått siden 2013. Stillaser ble hentet og satt opp på høyre side av inngangspartiet og på veggen bortover mot kjøkkenet. Vinduene på vestveggen ble malt to ganger. På veggen, på høyresiden av inngangspartiet, ble kledning, papp og isolasjon tatt bort. Så ble det på nytt ble isolert, lagt vindsperre og satt på kledning. Torfinn Larsen sponset en del materialene som ble brukt her. Til sist ble kledningen malt to ganger. Trappegelenderet ute fikk også en runde med maling mens vi holdt på. Vi retter en takk til de som bidro under dugnaden!

Bildene fra arbeidet viser hvilken fantastisk innsats som er gjort. for fellesskapet i bygda. Det er logget over 1800 timer(!) - utført på pur idealistisk basis. Storparten av disse timene er utført av Torgun og Tor-Arne alene. I disse dager, da økonomien fra julebasar og utleie til selskaps-arrangementer faller bort, er det ikke mulig å uttrykke nok takk!

Kjellergangen før og etter

Med dagens priser på handverkstjenester, kan verdien av denne innsatsen lett omsettes i kroner tilført fellesskapet. La oss ha det i tankene hver gang vi setter foten over dørstokken her.

- Anders

Sofie, Rafal, Martine, Jacob og Matilde-Sofi har flytta til Virak

I sommer flytta Sofie-Helene Lian (36) og Rafal Tomazs Przyzcki (42) med barn og kjæledyr til Virak.

De kjøpte huset som Ragnhild og Hans Gundersen i sin tid bygde, sist eid av Robin Pettersen. De tre barna heter Martine Helene Lian Larsen (15), Jakob Lian Larsen (10) og Matilde-Sofi Przyzcka (3).

Med seg har de hundene Marco (9), en cavalier king charles spaniel, og Jekki (2,5) en alaska huski. Sist men ikke minst, katta KatjaKaj (2,5).

Familien har tidligere bodd i Lyngen. Deretter bodde de ni måneder i Bjerkvik, og noen måneder i Narvik før de havnet på Virak. De ønsket å bo nærmere Sofies mamma som bodde i Narvik, men hun ble dessverre akutt syk og døde etter syv ukers sykeleie i sommer.

På dialekta hører vi at Sofie er vokst opp lenger sør, nemlig Asker. Hun er utdannet frisør, men jobber litt på Breidablikk og

Disse to kompisene - Jekki og Maroo - setter også pris på landsbygdas gleder i det nye hjemmet sitt.

som personlig assistent i Narvik. Rafal er blikkenslager og kommer fra Polen. Han jobber hos JM Førre AS. Martine går på ungdomskolen på Ankenes. Hun liker å gjøre skolearbeid og være sammen med venner. Jacob går på barneskolen i Håkvik. Han spiller fotball på Håkvik IL og liker også å være med venner. Mathilde-Sofi går i Furumoen barnehage og liker forskjellige ting, blant annet å tegne. Mamma Sofie er glad i å trene og være ute på tur. Rafal liker å fiske, samt være ute.

Dette er en positiv gjeng full av aktivitet. Så langt har de gjort litt utarbeid rundt huset og litt inne etter at de kom. Mer vil det bli. Ellers er de glad i å være på tur, og gleder seg til å bli enda mer kjent på Virak. Både i fjæra og på fjellet.

Vi ønsker familien velkommen til bygda!

Tenning av julegrana

Første søndag i advent fant sted i slutten av november. Da møtte det 35-40 personer ved grendehuset til julegrantenning kl. 17.00. Det var ni varmegrader, overskyet og ganske stille. Det var tent to bål og fire fakler, og satt fram gløgg og pepperkaker til de som ønsket det. Både nye og gamle fjes dukket opp. Folk synes det var trivelig å se hverandre og slå av en prat. Dette har jammen vært mangelvare dette året.

Alle synes det var et flott juletre med lys! Nytt av

året var julestjernene som var hengt opp i vinduene mot parkeringsplassen.

Husflidgruppa

Vi har møttes med jevne mellomrom og har hatt det trivelig sammen. De fleste av bygdas damer kommer hver gang. Vi passer på at det blir nok avstand mellom oss, så det fungerer bra.

Avslutninga i vår var ute hos Gunn. Det var nydelig vær med samling nede på platten. Så gikk de som ville en tur opp veien langs elva og så på dueslag og en påbegynt lavvo hos Anita og Svein. Da vi kom ned igjen hadde Gunn laget lasagne til alle. Det er utrolig hva den dama får til - nydelig mat og drikke, som var perfekt etter turen. Vi fikk kaffe og kake til dessert.

I slutten av august startet vi opp igjen på grendehuset. Det store spørsmålet var om blir det julemesse eller ikke. Vi fant ut at vi jobber mot at det blir messe, og så fikk vi bare se hva som skjedde utover høsten. Neste treff vi hadde var i Naustet hos oss med grillmat og god stemning.

Da vi kom til slutten av oktober ble det bestemt at det ikke lot seg gjøre å ha julebasar. Det ble isteden solgt masse lodd fra bøker via Facebook. Grendelaget fikk god uttelling fra loddsalget! Vi avsluttet treffene etter det og avlyste til julebordet, som vi bruker å ha i desember. Vi får ta det igjen når ting blir mer normale med tanke på korona.

-Toril

Gode dager i sola når Husflidsgruppa koser seg

17 mai 2020

Årets 17. mai feiring ble alt annet enn det den bruker å være.

De fleste 17. mai tog og arrangementer ble avlyst, og det ble opp til hver enkelt hva de ville gjøre på dagen. Det ble avlyst på grendehuset også, og det er vel første gang i grendelagets historie. Vi på Sildvikhøgda hadde 17. mai tog likevel.

Vi var 12 stykker i familien som møtte opp ved naustet vårt. Toget gikk fra hytta og bortover Sildvikveien et stykke før vi bøyde av og gikk fjæra tilbake. Marius hadde med mobiltelefon og høyttaler og kjørte korpsmusikk for full guffe. Det ble ropt hurra så det ljomet og viftet med flagg. Det var stor stemning hele turen! Sara, Lilja og Martin var flaggbærere.

I naustet var det pynta med flagg og bannere, grillen var tent og det ble stekt laks og kjøttmat med kaker og kaffe til dessert - skikkelig 17. mai buffet. Det ble en flott dag og ei feiring utenom det vanlige, som blir husket som det året vi korona-feiret 17. mai og hadde det helt topp.

- Toril

Småskinn-sløyd.

Ingrid Strand holdt kurs i småskinn-sløyd 4.- 6. september i år.

Grendehuset var alt booket til forskjellige arrangementer, bryllup, konfirmasjoner og navnefest i det tidsrommet, men vi har jo et lokale til her på Virak. Jeg tok kontakt med Sølvi og Anders og spurte om naustet var ledig denne helga, og det var den heldigvis. De ordnet til der nede og vi overtok naustet for helga.

Det var ikke nok arbeidslys så vi ordnet det med medbrakte arbeidslamper og kabeltrommel. I båt-delen satte vi opp bord og la utover skinn i alle farger, som var perfekt til å sy votter, tøfler, luer eller pannebånd og flotte kaffeposer. Det var bare å velge på øverste hylle. Inne i kafeen fyrte vi i peisen, jobbet og storkoste oss.

For en plass å ha kurs på og for en atmosfære! Det var helt suverent. Alle hadde med mat og drikke til seg selv for å følge korona restriksjonene. Lørdagen var været i kjempesint, varmt og stille så da satt vi ute og sydde og tok kaffepausene i friluft.

Søndagen regnet det så da holdt vi oss innendørs. Det ble produsert flere produkter per person så det var en aktiv gjeng som var med.

-Toril

Det ble produsert mye flott under kurset, og vi regner med at noe av dette blir å finne under juletrærne om ikke så lenge...

Fritidseidomsnytt 1

Den hvite/grå hytta som ligger på Krøkebærneset og vises fra veien, er solgt fra Mette T. Jenssen til Irene Simonsen.

Fritidseiendomsnytt 2

Den okerfarga hytta som ligger mellom Helligdagsvannet og Jollvannet, også kalt Skoglundhytta, ble solgt fra Trond Midtgård til Are Ravn i høst.

En til vegg ferdig

Hos Torgunn ble nervveggen gjort ferdig i løpet av høsten. Det innebar isolering, kledning og nye vinduer. Det er rapportert om mindre kaldt i flere rom når østavinden blåser. I tillegg ble det meste av stillaser tatt ned. Vel blåst!

Større hytte

Hytta til Jørn Bergfald (tidligere eid av mor til Kjell Olav Ravn; Karen Ravn) ble bygd ut i sommer. Dette ser riktig fint, og gir bedre plass. Jørn og familien ønskes lykke til

Vintertur til Helligdagsvannet

Søndag 6. desember våknet vi til et nydelig vintervær. Fem kuldegrader, litt snø og klar vær satte rammer for dagen. Det var flott å være ute den dagen -og det var det flere som synes.

Det viste seg at Helligdagsvannet var kommet med på lista til «Ski på topp» i regi av bedriftsidretten. 8-10 personer som ikke bor på Virak hadde funnet veien oppover i skogen til Helligdagsvannet fra kirkegården.

Turen gikk så langt til fots. De fleste fulgte spor som var blitt i den lille snøen. Tanken slo oss om at det kanskje burde vært satt opp noen skilt i enden av banmyra og stikryssene rundt der.

Vi får tenke videre på det, og ønsker i mellomtiden alle god tur så lenge!

Været 2020

Før 2020 starta var det sagt at vinteren kom til å bli mild. Med tidligere vintre i minne vet vi at det kan bety mye skiftninger i været og føret.

Etter en pangstart på vinteren med kaldt og skiføre i november, blei det mildere. De første dagene av det nye året bød på regn, men da helga kom, hadde vi allerede hatt et polart lavtrykk. Det lå fin boblesny der den ikke var blåst bort. På Sunndalsøra ble det samme uka satt ny varmere rekord, både lokalt og nasjonalt, for januar med 19 °C. I Australia var det hetebølge og skogbranner, mens det var flom i Asia.

Været i januar fortsatte og skifte mellom opphold og nedbør, temperatur over og under null, vind og ikke vind. Det skifta i løpet av en og samme dag. Det rakk og bli 7-8 minusgrader et par ganger, og det snya 30 cm mellom husan en gang før den forsvann. Den 10. januar var det penumbraformørkelse. Det vil si en måneformørkelse der fullmånen går inn i jordas halvskygge (timeanddate.no).

Første pollenvarsel ble sendt ut til Møre og Romsdal og det som tidligere het Sogn og Fjordane, 27. januar, en måned tidligere enn ellers (nrk.no). Samtidig blei det kolonnekjøring flere dager på rad over Saltfjellet. Uansett, sola kom over horisonten tirsdag 7. januar. Selv om vi ikke så den, var den oppe 28 minutter. Fem dager senere, 12. januar, var sola oppe 2 timer og 7 minutter (timeand-

date.com).

Første uka i februar blei av prega kuldegrader og sny før regnet igjen kom. Februar blei i stor grad som januar med stadige skiftninger. Foruten om at Korona blei et større og større tema i media, ble det meldt mer uvær rundt omkring. Rundt 10. februar kom ekstremværet Elsa til sør-, vest- og midt Norge. Kraftig lavtrykk, fullmåne og stormflo bidro til nesten tangering av 30 år gammel høyvannsrekord Bergen. Det var en cm i fra. (vg.no). Det svært lave lufttrykket rammet flere Widerøe-avganger i Nord Norge. Disse lave lufttrykkene påvirket høydemålet i flyene som gjør at pilotene beregner høyden til bakken (Nr.k.no). Noen dager etterpå herjet det store lavtrykket Dennis i Nordvest-Europa. Uværet gav livstruende flom i deler av Storbritannia, bl.a. Wales. Bare restene av dette uværet ankom Norge (Dagbladet.no). Like etter dette fikk nordmenn oppleve sandstorm på Grand Canaria.

Siste uka i februar bød igjen på kuldegrader og glei over i mars med klare dager og preg av vinter. Ei uke ut i mars ble det igjen varmegrader, og etter hvert regn. Det fortsatte med samme vinterværet som det hadde vært i januar og februar, med andre ord mye overskyet. All den tid det kom nedbør i lavlandet, kom det snø i fjellet. Flere plasser i landet begynte det å bli mye snø i fjellet, men også i lavlandet. Hos oss fyltes det godt opp i skogen og fjellet, mens markene ofte var avblåst. E6 ble ofte brøytta, sanda og salta av Svevia. Tross skiftninger i været, var inntrykket på det jamne snø, vinter og skiføre. Dette var en periode de fleste ikke minnes været, fordi Korona

kom til syne på marka og det ble grønt på trærne. På 1. og 2. pinsedag øyna vi vår og sommer med 14-18 °C, sol og stille. Dette gjaldt over store deler av landet.

Juni seila inn med adskillig flere solskinnsdager. Temperaturen steig og la seg mellom 10-16 °C, enkelte dager 16-20 °C. Etter medio juni ble det flere og flere godværsdager, spesielt rundt helgene. Det toppa seg rundt St. Hans med sol og 25 varmegrader, og flere startet badesesongen før St. Hans i år, også undertegnede. Andre som også hadde bada, synes havet var varmere enn forventet så tidlig på sommeren. St. Hansaften var prakt-

inntok og stengte ned Norge 12. mars. I Narvik blei resten av junior VM i alpint avlyst, og VU (vinterfestuka) blei avlyst før den starta. Militærøvelsen Cold Response og husflidsgruppa ble også avblåst. Det store samtaleemne på TV var hytteforbudet sørpå.

I april fikk vi også skiftende vær, men temperaturen ble mer på plussida, og solgløttan ble litt flere. Påskeværet gikk i samme modus. Etter hvert fikk vi en dag med 7-10 °C. De siste dagene i april fikk vi faktisk noen sammenhengende dager med sol. På Nordlandsendinga sa de at Nordland ikke hadde hatt så få soltimer i mars og april på 40 år. Det skyldtes lavt lufttrykk i Nord-Europa og høyt

full! I juni ble det satt 30 nye varmerekorde i Norge.

Det kjentes godt med sommer, og vi håpa det skulle vare. Men da juli meldte sin ankomst, ble det 6-10 °C, overskya og regn. Samtidig snya det i Dronninga og Sepmola. Heldigvis blei det snart bedre takter igjen. Temperaturen steig igjen, og lå både over og under, men mye på 14-16 °C. Dagene varierte mellom litt regn, overskya og opphold, og soldager. Det var godt utevær. I slutten av juli ble det satt ny varmerekorde i Longyarbyen på Sval-

lufttrykk i sør. Det medførte vestlig vind mot Nordland og mange gråværsdager. E6'en ble oftere bar og marken blei til dels snyfri. Men det var fortsatt mye sny lenger opp i skogen. Sørpå hadde de mye godt vær i samme tida.

Mai dukka opp på kalenderen, og vi begynte å bli klar for vår. Temperaturen holdt seg for det meste på rett sida av 0, men den ene snylingen tok den andre. Fra 17. mai-helga la temperaturen seg på 6-10 °C, enkelte dager 14-15, og sola glimta til. Det etterlengta grønne gresset

bard med 21,7 °C. Det forrige varmerekorden blei satt i 1979. Der har de normaltemperatur rundt 6 varmegrader (aftenposten.no). Forøvrig blei det satt flere kulderekorder i juli i Norge, spesielt østlandet, sørlandet og vestlandet (meteorologisk institutt/NTB Kommunikasjon).

I overgangen mellom juli og august fikk vi flere fine dager med 20-23 °C og sol. Ei uka ut i august glimta det en formiddag til med 24-26 °C og sol. Vi hoppa i havet før det blei regn og blåst samme ettermiddag. Utover dette ble august ganske lik juli, kanskje hakket varmere. Det skal sies at det ble et godt bærår! Det passet fint for alle som hadde hjemmeferie med hus- og hagearbeid -og bærplukking. Ellers var det mye Norgesferie blant folk.

September starta med litt variert vær, men brukbare temperatura på 10-12 °C. De neste ukene bød på kaldere vær (7-10 °C) og mer nedbør. Sny i toppan hadde vi allerede sett, og den krøp lenger nedover fjellan. Vi som enda hadde utarbeid igjen, ønska oss bedre vær. Og det fikk vi! Siste uka i september briljerte med 14-16 °C og mye sol. Sola er lavere på himmelen på den tida, og lager et eget solskinn. Vi fikk reine «Indian summer». Et enormt nordlys satte rammer for to av kveldene. Samtidig vokste månen seg full. Du verden for noen dager og for et skue. Dette varte 1,5 uke til, også med noen vindfulle østlige dager, før lufta blei kjøligere. Da var vi kommet ei uke ut i oktober. Mens været var fint, ble poteten tatt opp. Det skal sies at det blei et storartet potetår i år. Været blei igjen til høstvær og temperaturen sank til 6-7 °C. 17. og 18.

Karsten og Petra

Vi fikk en liten kattunge i midten av september. Han har fått navnet Karsten og er Sara sin katt, selv om at han skal bo hos oss.

Da har våre tre barnebarn her oppe i nord hver sin katt, og det synes de er bra. Petra, en 5 år gammel Alaska husky med et høyt energinivå, har egentlig taklet nykommeren over all forventning. Det kan gå vilt for seg når ho gaper over hodet hans eller hele magen, men hvis han lager lyd gir hun seg med en gang.

Karstein finnes ikke redd og henger seg fast i leppa på henne med klør og tenner, så de gir hverandre noen utfordringer.

Det er også fred og fordragelighet når de ligger begge to på Petras plass og katta får en skikkelig ørevask - bare se på bildet.

-Toril

oktober kom det kuldegrader og påfølgende dager forble på minussida da det ble klarvær og sol. Ut oktober blei det skiftende vær like over og under 0°C. På Østlandet fikk de mer regn enn Bergen i oktober (dagsavisen.no).

Hele november bød stort sett på varmegrader. Noen få ganger bekka temperaturen så vidt under 0°C. Midt i november ble det 11-14 varmegrader en dag. Det ble stor kontrast til fjorårets november med sny og vinter. Det var skiftninger mellom gråvær med regn og litt sny, og klarvær med nydelig novemberlys. Ja, det er et eget lys i november selv med overskyt vær.

Dette året kan bli det varmeste på kloden etter at vi begynte å måle temperaturer, og dette tiåret det varmeste. Fra januar til og med november lå temperaturen 2,2 over snittet i Norge. Det blir sagt at vintrene kan bli kortere og somrene lengre. Det kan bli mer regn og flåten kan komme til å spre seg over hele Norge. Som vi har hørt før, har det med drivhusgasser i atmosfæren å gjøre. (abcnyheter.no/nrk.no). Vi får se. Da noen hevdet at det kunne bli en mild vinter, stemte det ganske bra.

Uansett ønskes alle et godt værår!

-Torgunn

Eiketrærne på Brubakken

Mellom skogkanten og huset på Brubakken står to eiketrær som ble plantet av Kjell Olav for rundt 35 år siden.

Det er trolig bygdas eneste eiketrær. Eika er varmekjær og har sitt vanlige vokseområde sør for Trøndelag og finnes ikke naturlig i Nord-Norge. På Brubakken har eikene klart seg i flere tiår, så det er nok en lun vokseplass.

Den ene eika beholder de visne bladene om vinteren og kalles vintereik. Den andre er ei sommereik.

Trond

Bildet: Vintereika til venstre, sommereika til høyre.

DET ER EI TID FOR ALT...

Da vi overtok Vollen var vi ung og full av pågangsmot.

I flere år drev vi med potet og grønnsaker ved siden av full jobb. Det ble tre unger etterhvert, og Svein jobbet mer og mer borte på anlegg. Vi måtte etterhvert kutte ut landbruksdelen, døgnet hadde rett og slett for få timer.

Nå har årene gått, ungene har forlatt redet, vi jobber mindre og døgnet begynner å få flere timer igjen. Nermarka på Vollen har ei flott jord til potet og gulrot, så sommeren 2019 begynte vi å frese opp en del av den. Kjørte over med fresen flere ganger, så i vår ble den pløyet, harvet, gjødslet og det ble satt potet og sådd gulrot.

Det ble ei utfordring første året på mange måter. De siste årene har reinen som vanligvis er på fjellet inntil de flyttes til sommerbeita, trekt ned på de grønne, fine markene i bygda. Prøvde å sette opp er gjerde med plastremser, men reinen hadde lagt ei rute rett gjennom åkeren. Men, nei, de gikk rundt, og flere ganger lå de midt i gulrotrennene.

Etter hvert ble de nå heldigvis borte, men da fikk vi ei ny utfordring. Det ble et flott sommervær, varmt og fint, men regnet uteble. Fuktighet er helt nødvendig under spiringen, så det ble mye vanning. Ting gikk seg nå til etter hvert, og det ble et kronår for både gulrot og potet. Boden i garasjen er full, så jeg vi er kommet til at vi nok må sette litt mindre til neste år.

Vi skal fortsett å frese opp resten av nermarka og så i engfrø når det blir en ny vår. Det vil bli en flott slåttmark av det som vi ikke bruker til åker. Ugresset grodde godt i åkeren, vi brukte ikke ugressmidler, så det ble noen timer med ugressluking. Under ei av øktene så fant jeg et fingerbøll... hvordan kan den ha havnet der? Hvis det bare var slåttmark der fra gammelt av så har kanskje damene hatt med seg klær som måtte repareres i åkeren, de brukte jo alle 5minutt til noe, kanskje skjorta ble reparert på slåttmarka. Det var iallefall artig å finne den.

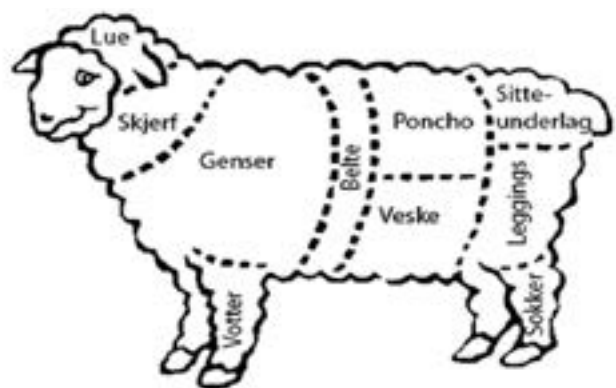
Til neste år har vi planer om å få høns, det hadde vi for ca 20 år siden. Det er jo blitt mange hønsegårder i

bygda etter hvert. Flott med høns, de spiser en del av matavfallet vårt og gir oss egg igjen. Et drivhus er også planlagt til våren.

I år var det jo flere jorder som ble pløyd opp og flere blir det vel etter hvert. De unge som har overtatt Gjerdhaugen og Brubakken har også pløyd opp åkrer, laget jordbæråkrer og satt opp drivhus. Det at det er blitt sauer i bygda er bra, trivelig å høre sauene og hanegal. Landbruksbygda er begynt å røre på seg igjen, det er vel ei tid for alt...

God Jul fra Vollen – Anita R.

Sauer

I år har vi minimalisert saueholdet her på gården. I vår solgte vi 4 voksne sauer og 4 lam til Vargfjorden, til en kollega av Gunnar. Han starta saueflokken sin med utvandra Virak-sauer. Han har investert i gps-utstyr for å holde sauene på plass der de skal beite, i stedet for vanlig gjerde.

Da tegner han beite-grensene på et digitalt kart og har halsbånd med sensorer, som gir sauene et lite støt når de prøver å gå over grensene. Det skal fungere veldig bra. Så har vi sendt 6 voksne sauer til slakt, så nå har vi kun 3 lam igjen, så får vi se i løpet av vinteren hva som skjer med dem. Det er trasig å kvitte seg med dyr som har vokst opp her, men det er ei tid for alt.

- Toril

Shanny har kjøpt Gundersen-eiendommen

Siden 2014 har Shanny Zachariassen (35) og sønnen Dennis (7) bodd på Virak. De bor i huset som Roar Skogly Gundersen i sin tid bygde.

Shanny er sykepleier og jobber i Narvik. Dennis går på barneskolen i Håkvik. Shanny er oppvokst i Håkvik, og er glad i dyr. Sammen med dem bor dvergpudlene Bingo, Doris og Pluto, samt katta Oliver. Utover dette har de høns, haner, ei and og noen kaniner som bor i stabburet.

Stian heter den jevngamle kjæresten til Shanny. Han er egentlig fra Gudbrandsdalen og jobber i forsvaret på Bardufoss. I følge Shanny blir han nok å se en del på Virak, når han ikke er på sin egen gård i Sørreisa.

I november kjøpte Shanny fjøsen med tilhørende eiendom (Bruksnr 15) fra Hans Gundersen og Kristel Langhard. Foruten om det som ligger nært huset hennes, har hun foreløpig bare sett eiendommen på papiret. På spørsmål om hun har noen planer for dette, svarer Shanny at hun får se, men har litt tanker om det. Shanny har en gammel Shetlandspønne som bor i Ballangen, og en nyan-skaftet kaldblodstraver, Vinnjo, som bor i Håkvik. Fjøsen har hun lyst til å innrede slik at hesten Vinnjo kan være der. Utover dette hadde det vært ønskelig å få til en plass å ri på. Hønsene får trolig bo i hele stabburet nå som hun eier hele. Ellers har de tilgang på naust og egen stø.

Eiendommen er dermed igjen samlet slik den

var for noen tiår siden, da Rolf og Karine Gundersen bodde i våningshuset som stod der Shanny's hus står nå. For riktig lenge siden var dette halvparten av den eiendommen som Ole Thorstein Hansen delte mellom brødrene Eliseus og Hans Olsen. Der er teiger på Finngamneset, i Veggen på andre siden av fjorden, i Røssåsen og i Erikvika innafor Skjombrua. Den andre halvparten (bruksnr 4 - Lillevollen) er det Sølvj Øgsnes som

har hand om i dag. Ole Thorstein var Hans og Sølvj's felles tippoldefar.

Kanskje får vi igjen får se hester på markene til sommeren. Vi får se.

Shanny, Stian og Dennis ønskes god fortsettelse!

Maaange søppelkasser God jul fra Grønnvolden

I høst fikk husstandene i Narvik kommune mange nye søppelkasser. Dette fordi søpla skal sorteres enda mer på hjemmebane.

For oss som ferdes mye på E6'en, fikk vi se flere varianter av oppstabling av disse kassene. Noen har snekret flotte anordninger til å plassere kassene på, men mange har ikke plass til alle disse. Ved oppkjørsler og gangstier står det tog av søppelkasser.

En dag jeg skulle på jobb blåste det godt over sykehushaugen, og gjettt om kassene lå strødd i gatene der. Utover dette har nok de fleste fått kreative løsninger i kjøkkenbenker og rundt omkring til søpla inne også. Uansett, lykke til med sorteringa!

-Torgunn

Sauene, Sean og de andre på Grønnvolden ønsker alle i bygda og forbifarende god jul med verdens største scrabble-brikker!

Festningsanlegget på Saltvikneset 1942 – 45

av Kjell Inge Mentsen og Gunn Paulsen

Visste du at det på Saltvikneset, rett vest for Vidrek, var anlagt et større batteri under krigen?

KART OVER SALTVIKNESSET

1. Kanonstillinger og bunkere
2. Bunkere
3. Hjempllassen til Gunn Paulsens familie. Hus, fjøs og stabbur ble revet av tyskerne og det ble satt opp skinnegang og luftvern.
4. Staller til tyskernes hester
5. Overbygd løpegang fra forlegningene ut til neset. Det var minefelt på begge sider av løpegangen.
6. Den første fangeleiren (det var et naust på sjøsida)
7. Oppstillingsplass
8. Kaserne / forlegning
9. Myra. Her var det fangeleir med 15 finertelt
10. Den gamle veien

-Men her, rett nedenfor støtten av Lodve Lange, valgte tyskerne å anlegge et rimelig stort batteri for å ha kontroll med Ofotfjorden og innseilingen til Narvik.

Kanonbatteriet ble bestykket med 4 kanoner, 10,5 cm K331 franske kanoner med en skuddvidde på 11000 meter, dvs langt utover Ofotfjordens områder. Og et noenlunde tilsvarende batteri ble anlagt på Evenestangen.

Ballangen historielag med leder Gunn Paulsen som guide, arrangerte i 2017 tur til ruinene av festningsverket. Gunn har sitt barndomshjem i dette området, og har derfor utmerket kunnskap

om dette siden familien var direkte berørt av det som skjedde der og måtte flytte som følge av dette.

På toppen av selve Saltvikneset ser vi rester av bunkere og kanonstillinger

På området nede i fjæra og på berget rundt, er det anlagt mange kanonstillinger med bunkere, trappetuneller, løpegraver, ammunisjonshus og 2 tuneller gjennom berget. Der er rester etter murer og de bygg som ble brukt til offiserer og soldater. Det meste av dette kan ennå sees, selv om mye er tæret av tidens tann. Piggtråd og sperregjerder finnes enda. De fastboende i området, 3 familier, måtte flytte fra området og gårdene sine da tyskerne bestemte at området skulle bli til fort. Først ble det etablert en fangeleir der. Det var krigs-

Kanonstilling beskues på Historielagets tur

fanger som skulle stå for arbeidet med å bygge, og fangene ble hentet fra leiren i Beisfjord - en fangeleir som er omtalt som den verste i Norge under krigen. Man brukte fangene, de fleste russefanger, så lenge de kunne arbeide. Hele området ble gjerdet inn med piggtråd og gjerder, og ingen sivile fikk adgang hit. Dette er den nære historie som de færreste har kunnskap om.

Austavinden har fått tillatelse til å gjengi denne artikkelen fra Årbok for Ballangen 2017. Noen bilder der lånt av Thomas Lillevoll som har flere på sitt nettsted

Vi ser ennå rester av løpegravene

Oppgang til kanonstilling

Til venstre: Sambandsrom i kommandobunker

En «vanlig» dag på Virak 1965

-Geir Alfred Nygård-

Høsten holdt på å slippe taket, lauvet som forsøkte å kløre seg fast måtte også gi tapt mot austavinden som trolig har sitt opphav fra Virak.

Han fell av Herjangen brukte han far Alfred å si, da var det gode forhold nede i fjæra på storfloa. Akkurat med denne vindretninga kom det rekende de utroligste ting fra akkurat Herjangen. Det mest spesielle jeg husker vi fant var et ferdigpynta juletre med juletre-fot og gaver, det ble funnet liggende i en tangvase like nord for Fenes.

Også denne høstdagen skulle sette uslettelige spor på en aktiv seksåring som hadde lite restriksjoner i hverdagen, jeg vokste opp i ei tid der foreldre måtte rope oss inn og ikke som nå der ungene må ropes ut. Når vi ble ropt inn, var det uten unntak ho mor Gunnvor som sto ansvarlig for dette, men dersom ikke avkommet hadde respondert etter 3. gangs varsel, var det duket for han far Alfred, han formelig tok fart, krampholdt seg i smijertrappa som han Samuelson på Arnes med sirlig hånd hadde laget til huset på Heimly. Ropet kom to ganger, en gang fra trappa og så som ekko fra Vegglandet, det må umiddelbart innrømmes at når ekkoet nådde oss var vi bare sekunder unna trappa og heimen. Respekt ble det kalt den gangen.

Fjæra var for oss en fantastisk lekeplass, der hadde vi skøytebane, skytebane, og vi laget butikk av alt vi kunne finne i fjæra, i dag kalles det vi finner i fjæra for søppel og forurensning, det er faktisk svært få som for tiden ser verdier i det som reker i land på floa nå for tiden. Når jeg nå tenker meg om, så hadde vi faktisk noen restriksjoner, vi måtte ikke gå for langt ut i havet, altså over støvelskaftet, da var det fare for at storbåra kunne ta oss. Turen på isflaket måtte ikke gå lengre ut enn at han far Alfred kunne nå oss med småbåt.

Vi fikk heller ikke lov å bruke fyrstikk, men lighter ble ikke nevnt og ble derfor ofte brukt til å lage bål i fjæra, og med påfølgende sprenging av spraybokser og annet som ble funnet. Ærfuglen er fredet fikk vi beskjed om fra han Melangen da han ankom bålplassen, en beskjed som ikke var til å ta feil av og for meg fortsatt er gjeldende.

Denne dagen var spesiell, ho Sølvi har bursdag og da var det en stor opplevelse å komme i bursdag, og det som var spesielt artig var at det hver gang ble arrangert fiskekonkurrans, alle fikk napp og da var det som regel en spisspose med karameller og annet godt, trolig levert og pakket av han Per i Råna som var den nærmeste butikken, han hadde for

øvrig 25 øres automat til inntekt for de skipbrudnes redning, eller noe sånt. Mener bestemt å huske at gevinsten av spillet nesten uten unntak gikk til fløtekarameller med og uten nøtter, 5 og 10 øres, eller bruspulver til 25 øre. Vi var med andre ord ikke så opptatt av redning, men mer av gevinster.

Turen fra Heimly på Krøkebærneset til ho Sølvi skulle denne gangen skje på mamma sin DBS sykkel som var utstyrt med heilballong, bærer med tilhørende verktøykasse, i verktøykassen var det plassert pumpe og lappesaker. Derimot det vi muligens

hadde mest bruk for på denne turen som for øvrig min søster på 10 år skulle være leder for, var lys, det var mørkt i Manndalen og videre sørover den 22. oktober, og da spesielt mørkt når fest og fiskerier var avslutta og alle ungene skulle hjem. Det nærmeste gatelyset på Virak var i Bjerkvik, og det hadde en begrenset effekt for oss som var veifarende, fungerte mer som motlys som igjen tok fra oss nattsynet.

Kan heller ikke huske at vi i min tid på Virak ble kjørt til eller henta fra, og en av grunnene til det kan ha vært at vi ikke hadde bil på 60-tallet. Det nærmeste vi hadde bil var min fantastiske rattkjelke som jeg hadde arvet av et søskenbarn på Emmenes.

Bursdagen var over, vi kom oss ut og var klar

for sykkelturen som skulle bringe meg og min søster trygt i heimen, vi sto ute ganske lenge før jeg satte meg på bæreren i håp om å fange nattlyset. Om min søster hadde noen formaninger om at sykkelene med meg bakpå skulle trilles i bekkemørtna er jeg ikke kjent med, men min 4 år eldre søster valgte å sykle.

Turen ble kort svært kort, den endte i stikkrenna nedenfor posthuset til han Rolf Gundersen, den var dyp, svært så dyp og den formelig slukte hele sykkelene med pumpe og lappesaker, meg og min søster ble formelig dratt ned i avgrunnen. Jeg må innrømme at jeg husker lite eller ingenting av dette, ikke fordi vi var halvt døde nede i stikkrenna som var full av vann og is, men fordi jeg på det tidspunktet bare var 6 år og hukommelsen heldigvis ikke var helt på plass.

Hvor lenge vi ble liggende i denne grøfta aner jeg ikke, trafikken på veien var minimal og det var fergeavganger som var avgjørende for trafikktettheten og om det var mulighet for redning. Så plutselig blir vi blendet av et sterkt lys, var vi berga eller var vår tur til himmelen i en startfase, i ettertidens lys ser jeg at det var en kombinasjon av redning og himmel vi fikk oppleve i disse minuttene under redningsoperasjonen.

Det var en bil på tur fra Ballangen til Narvik som helt tilfeldig hadde oppdaget et hjul som stakk opp av grøfta og snurret uten mål og mening som fikk dem til å stoppe. Og de var i dette tilfellet ikke hvem som helst, det var Frelsesarmeen som kom oss til unnsetning, hele armeen i arbeid og som et under, blodig og lettere forslått ble vi plassert inn i en varm grå Ford Transit med flotte folk og mange trøstens ord.

Tror og har for så vidt fått bekrefta av min søster at hun ikke så helt lyst på situasjonen når vi

Skinntreff

Selv om vi har hatt Korona rundt oss, har vi hatt noen skinntreff i løpet av høsten. Det har møtt opp mellom 10 og 14 personer første mandag i måneden. Det synes jeg er kjempebra, og jo flere kurs vi arrangerer, jo flere som møter opp på treffene i etterkant.

Bord og stoler settes opp i behørig avstand, og alle har med det de trenger, både når det gjelder skinn og redskaper og det som behøves til en kaffepause. Da vi starta med skinntreffene var vi 4 til 5 personer og nu har vi fått til et "skinnmiljø" her på Virak. Det fører til at de skinnkursene som holdes i indre Ofoten blir lagt til grendehuset vårt.

Neste kurs er allerede fastsatt fra 19.- 21. mars 2021 med Bjarne Iota som instruktør.

-Toril

kom hjem og hendelsen skulle forklares, det faktum at hun med meg på en spark året før nesten ble drept av en bil som etter unnamanøvrering ble totalvrak, dette fikk henne til å tenke på hvordan våre foreldre skulle ta dette.

Forfærdelsen til han far Alfred og ho mor Gunvor var et faktum da 7 mann og kvinner iført uniform, striper, stjerner og skyggelue sto på trappa for å overlevere det som var igjen av det kjæreste de hadde, de så helt sikkert for seg at denne gangen hadde bilen gått seirende ut, men at vi små denne gangen hadde tatt støytten.

Ingen kan i dag gjengi det som ble sagt på trappa den gangen, men min far var helt sikkert opptatt av de materielle skadene på sykkelene og at sykkelpumpa ikke lenger var i finne i verktøykassen. Vår eldre bror har i ettertid ikke kunnet gjengi det som kom frem under «rettsaken» i heimen, siden han var storebror og kom først til verden, har jeg konkludert med at våre foreldre ikke var helt fornøyd og bestemte seg for å få en til, det ble min søster. Var trolig ikke helt fornøyd da heller, forsøkte igjen og da kom jeg. Det blir som med pannekaker, den tredje du steiker kan serveres til folk.

Men det gikk greit også denne gangen, behovet for å utforske, være kreativ har vært en viktig del av livet. Oppveksten på Virak ga meg lov til å utvikle disse sansene, i overkant er det sikkert mange som mener.

Ønsker dere alle lesere av Austavinden en fantastisk juletid og et bedre nytt år.

-Geir

Atsjo!!

Tenk for en forferdelig måte man skal hilse på i disse tider.

Først skal man passe på å nyse og hoste i armkroken, og så hvis man møter en kjenning, skal man hilse med den albuen som man nettopp har frest full av basselusker! Det må være smittevern på høyeste plan og bytting av basselusker?

Nå er vi så heldige at vi bor i et område som ikke har det store utbruddet av covid-19, så sjansen for å bli smittet er ikke så veldig stor. Det som er skummelt er at mange kan gå rundt med smitte uten symptomer og dermed kan smitte andre. Derfor må man bare ta det på alvor å følge de instruksene som blir pålagt oss. Så får vi håpe at vaksinen som kommer får bukt med skiten og at folk kan komme tilbake ikke til en vanlig hverdag etter hvert.

-Toril

På besøk hos Anne, Liv og Otto

Anne Andreassen (56) og moren Liv Melangen Andreassen (89) holder til i hytta i skogen, også kjent som den gule åttekantige Melangenhytta. Hytta overtok de i 2016.

Hytta ble i sin tid bygd av Per Kristian Melangen, Liv sin pappa og Anne sin bestefar, og stod ferdig i 1933. Per K. Melangen var møbelsnekker og lærer på yrkesskolen i Narvik. Dette bærer hytta helt klart preg av. Alt har han laget selv og inventaret er romtilpasset.

De to siste årene har hytta blitt oppgradert. Den har blitt isolert, fått ny kledning og nye vinduer. Litt nytt inne er det også blitt. Fargen er endret, og

“Melangen-hytta” på nært hold.

de som har gått forbi hytta i skogen vet at den er blitt riktig fin.

Veien opp til hytta er utbedret, og på sikt håper de å gjøre mer med uteområdet rundt hytta. Til vanlig bor Liv i Fredrikstad og Anne i Oslo. Sammen med dem er Annes katt Otto. Otto heter egentlig Pavarotto og er en Main coon, verdens størst katterase. Han er storvokst og litt av et syn!

I år har de vært her oppe store deler av sommeren, og for første gang siden de to overtok hytta, skal de feire jul her nord. Dette ser de frem til! De kommer nærmere innpå været og årstidene mens de er på hytta. Her har de nærhet til skogen og kort vei til havet, fjæra og Risøya. De synes det er eksotisk med leira, vannet, gress og blomster som finnes i fjæra ved Kirkesteinen om sommeren. De trives veldig godt på hytta, og håper de kan tilbringe mye tid her, også i jula og påsken fremover.

Austavinden ønsker dem riktig god jul og god fortsettelse!

Oppgradering av Sommarfjøsveien

Som de fleste sikkert har fått med seg, er nedre del av Sommarfjøsveien blitt kraftig oppgradert i sommer. Sommarfjøsveien er nedre del av veien opp mot kirkegården. Entreprenør Ronny Samuelsen utførte arbeidet for oss, og han la fiberduk i bunnen med et lag pukk og et lag grus oppå. I tillegg rensket han opp i grøfta og byttet ei stikkrenne. Veien er et privat sameie og eies av oss som bor langs veien, og vi er svært fornøyd med resultatet.

Trond

Otto er stedets vakt-katt, og er ikke til å spøke med for dem som ferdes med vondt i sinne!

Liv og Anne som huserer i Melangenhytta og trives der.

Steinbua

Mette og Tor-Arne har bygd ei steinbu. Da tenker du kanskje på ei krasafaren steinbu langt innpå fjellet, med vegger av stablet gråstein. Slik er det ikke i dette tilfellet. Bua er et uthus på 30 m² like bak Alma-huset, og man skal lete lenge for å finne gråstein der inne.

Derimot finner man fine krystaller i alle slags farger, noen regelmessige og andre mer tilfeldige i formen. De er plassert i store glasskap langs veggene, og de kommer fra ulike deler av verden. Her finner man spennende steiner fra Kina, Færøyene eller Island, men også mange interessante funn fra nærområdet. Ofoten er geologisk interessant, og Tor-Arne er glødende geologisk interessert.

I samlingen inngår også en rekke aksjebrev fra tidligere gruvevirksomhet i Melkedalen. Tor-Arne har ikke vært og sett på gruvene i Råntind ennå, men han har tenkt seg dit, med Svein Ravn som guide.

Nybygg: Råbygget er kommet under tak

rundt 150 kg, og Sveins traktorhjelp sparte oss for mye slit. Bjelken smatt på plass med millimeterpresisjon, uten klemte fingre eller andre skader.

Tor-Arne sier at dersom noen har lyst til å ta en titt på steinsamlinga, er det bare å ta kontakt. Han tilføyer for spøk at det er mer effektivt å invitere noen til å komme og se på steinene hans enn å se på frimerkene. Men Tor-Arne har helgardert. I det andre rommet har han nemlig ei samling av frimerker og postkort.

Aksjebrev: Gammelt aksjebrev fra Melkedalen

Steinsamling: Spennende steiner er merket og plassert i lysatte glassmontere

Foreløpig har ikke Tor-Arne slipt så mye steiner, men han har kjøpt slipeutstyr og er så vidt begynt å prøve seg i faget. Han betrakter seg som en nybegynner på området. Når steinen slipes, forsvinner det matte preget, og fargene trer tydelig fram.

Bygget er blitt ført opp i år, og undertegnede og Svein Ravn var med i arbeidslaget da mønsåsen kom på plass. Det var et udyr av en limtrebjelke på

Trond

Nytt valpekull

Hos Vera og Ole Kristian ble det igjen smått i høst. Tispa Arcticbull Forest Fairy, til vanlig kalt Lotta, fikk fem valper 22. oktober 2020. Det kom to jenter og tre gutter. Dette blir en bra gjeng når vi teller med de fem tispene som holder hus der. Vi regner med at det er nok å henge fingrene i.

Svevia og E6`en

Høsten 2018 overtok Svevia veivedlikehold av riksveiene og fylkesveiene i Ofoten.

Denne kontrakten er i første omgang på fem år. I kontrakten inngår også fjellovergangen på E10 Bjørnfjell, E6 Gratangsfjellet, Hålogalandsbrua og noen kommuner i Troms. Da de kom hit, var planene deres blant annet å opphandle underentreprenører (ht.no).

Sist vinter innebar mye skiftninger i været og mye nedbør. Brøytebilene var ofte å se på veien, og det ble brøytta, salta og strødd om hverandre. De gjorde jobben sin og gode kjøreforhold står i høysete.

Den største forskjellen fra tidligere er bruk av salt. Da blir veibanen raskere fri for snø og is. I tillegg blir det brukt kubikkvis med strøsand. For oss som er glad i ordentlig vinterføre, kommer det et lite hjertesukk. Rett etter saltinga blir det sørpete før det brøytes igjen. Etter prat med en av byens bilforhandlere kan de fortelle at saltinga allerede vises på bilene. Sparkeføre blir det heller ingen ting av med alt saltet og strøsanda.

Uansett, da våren kom lå det lassevis med strøsand i grøfta. Det så på sett og vis litt ryddig ut; alt så jevnt og fint ut i veigrøfta. Men jeg tror gress og blomster møtte mer motstand da de skulle opp i dagen. Noen hadde gjenbruk av all strøsanda mens det enda var glatt ute.

Svevia kjører kantklipper ved grendehuset

I løpet av sommerhalvåret dukka det opp store maskiner som klypte noen meter vegetasjon på begge sidene av veien. Det ble ei bred gate med god utsikt.

Utover dette lappa de hull i asfalten der det trengtes. Det gjenstår å se om vi får betalt for å plukke søppel langs E6 slik vi fikk av vegvesenet tidligere. Vi har tatt kontakt, men så langt har vi ikke fått noen utbetaling.

Torgunn

Ny verdensrekord – igjen!

Etter fjorårets vellykka verdensrekord i å være eldstemann til å gå til Jollvatnet lå forpliktelsen til nytt rekordforsøk i lufta i år. Helsa har holdt seg bra, og smittetrykket fra korona er særdeles lågt på strekninga Vidrek – Jollvatn. Så i august la Ingrid og eg av gårde på dagstur oppetter fjellveien. Når sant skal sies, gikk det lettare å gå enn i fjor – bare eg passa på å ta bakkan i rolig tempo. Men såpass seint gikk det likevel, at Ingrid fekk tid til en svømmetur i Helligdagsvatnet i mellatida. Verdensrekorden, som aldri blir å komme i Guinness rekordbok, er helt uten tidspress, - det gjeld bare å komme seg opp. Og det klarte eg. Så no er rekorden 79 år og 7 mnd.

Den gamle hytta vår ved Jollvatnet – bygd i 1935 - hadde det fint. Broren min, Tore, og kona hans, Liv, var så kjekke at de malte hytta i sommar. Litt vøling av torvhald trengs å gjøres neste år, og kanskje kan vi få opp litt bedre sengeløsning med tida. Men «Heia», som er det gamle namnet på hytta, ser ut til å kunne ta imot verdensrekord-forsøk i mange år enda. Selfie med Skjomtinden i bakgrunnen blei det også tid til. Så får vi se om formen held seg like bra i 2021...

Selfie som bevis på at rekorden er gyldig!

- Martin

Byggeprosjektet ved Helligdagsvatnet

I over 50 år har Bjerkelund-hytta oppafor Helligdagsvatn vore som en merkestein på fjellet, høgt over vatnet, med storveis utsikt til Hammaen, Råntinden og utover fjorden.

Men alle som ferdes der oppe kunne i år se at utbygging og oppgradering var på gang. For å få mere fakta om ka som er på gang, oppsøkte vi eieran, Alf Harald og Randi. Og Alf er ikke tungbedt med å fortelle:

«Far gjorde alt klart til bygging i 1967. Fram til sommaren 1968 frakta vi opp all materialen. Vi gjennomførte en eller to tura med hesten – det begrensa seg sjøl når han sto til under buken i snø. Resten bar vi opp, - på ski. Det blei mange tura. Eg var eldst av søskena, og tok vel de største bøkene: tre lange bord i vendinga. Men vi kom i veldig god form av det. Normaltida på turan blei etter kvart 45 minutt opp, og 5 ned. Sommaren etter bar vi også opp støypsand og sement til grunnmuren. Tunge greier, spør du meg.

Nordveggen får seg litt stell

planla å utnytte det fallet som er fra Middagstuvvatnet og ned til hytta. Pappa sin kommentar til planen var. «Dokker er tullat!» Men vi frakta slangekveilen til Middagstuvvatnet, la an en sil i utløpet og rulla ut slangen. Det blei akkurat nok slange. Så hadde vi vatn. Seinare fikk Inger og Per Bjarne koble seg på, og Bjørn tenker å gjøre det samme. Reine Middagstuvvatn Vannverk blir det no.» Hytta var bygd på Karl Olsa-mark, i dag Ivar Ravn-mark, viste det seg da det blei grensegang. Alf og Randi har nå fått skilt ut tomta, etter en masse byråkratisk tverring hos kommunen, som ville ha fotografiske bevis for at det var ei gammel hytte det var snakk om. «Det ser ikke ut til at de har fått meg seg at de faktisk er pålagt i loven å utvise fornuftig skjønn i sånn saker,» sier Alf.

Men i sommar blei hytta fornya, slik at det blir bedre plass inne, ordentlig isolasjon og gode vindu. Det meste av de gamle veggan og taket er etter kvart skifta ut, bit for bit. «Det blir snart sagt berre sylla og de gamle golvåsan av det gamle som blir urørt,» fortelle han. «Det utvendige arbeidet er snart i hovedsak ferdig, men inne gjenstår mye,» forklarar han.

Som bilda viser, blir Bjerkelund-hytta fortsatt – sikkert i 50 år til - å være en merkestein på Hammarveien, bare nyare og meir tidsmessig enn tidligare. Vi ønsker Randi og Alf Harald til lykke med god jobb vel utført!

-Martin

Hytta sett fra øst

Og så bygde vi hytta i 1968. Grunnmuren blei på 2,6 x 5 meter, støypt solid på berget. Hytta og det seinare tilbygget, som vi sette opp i 1970, blei bygd i det som standard på hytter på den tida. Og sida har ho stått nesten uforandra i 50 år, når vi ser bort fra stadig maling og flikking.

I mange år var det et problem å skaffe vatn til hytta. Noka vatn fann vi nok i myrsik ovafor hytta, men det meste måtte vi bære fra Helligdagsvatnet. Men så, i 2008, fikk eg tak i 300 m god slange fra et rørfirma i Narvik. Eg

Alma

Langt sør i landet lå i gamle dager en stor og åpen park. Alma hadde stått der lenge. Linda sto bare noen meter unna. Det var vanskelige tider, med kalde somre og dårlig årsvekst, og lønna var lav. Problemene tårnet seg opp, og man så ikke skogen for bare trær. I blant var det noen som tok seg den frihet å fyre opp et bål i parken, selv om det ikke var lov, og aska var det ingen som brydde seg om. I årevis sto de der uten å flytte på seg, og uten at noen

brydde seg. Sommer ble til høst, og vinter ble til vår, og like levende sto de der på samme sted mens årene gikk. Det var helt som det skulle være, for alma og linda var gamle trær med djupe røtter og ruvende kroner. Lønna sto like i nærheten, og aska vokste overalt.

Trond

Bæsj i fjæra...

Det var her i våres vi mottok våre trusselbrev om alt som skulle komme til å skje dersom vi ikke fikk orden på all dritten i fjæra.

I uminnelige tider har våre organiske etterlatenskaper vært blandet med buskapens, og kjørt på åkeren til nytte for grøden og duftende bud om sommer på vei. Etter vannklosettets og kalksaltpeterens inntreden hos allmuen, er denne før så viktige og nødvendige ressursen blitt gjenstand for ringeakt og vanvør av våre myndigheter – og særlig ettersom den nå om dagen transporteres ut i jord og fjord via tank og rør av forskjellig kvalitet.

Det var derfor med litt undring, nysgjerrighet og litt respekt vi møtte myndighetens utsendinger med sine strenge blikk i Vidrefkjæra en vårdag. Til tross for all skepsis, viste det seg at det var hyggelige myndighetsherrer som kom på besøk. Med kommunens reglement for vann og avløp i lomma, ble det påpekt uregelmessigheter langs hele Vidrefkjæra. Både fritids- og fastboende fikk sine møkkete synder påvist, og måtte påvente seg brev fra det offentlige. Og det kom – med trussel om dagbøter og store kostnader dersom kravene ikke blir etterkommet.

Når dette skrives, er det ennå et år igjen til fristen for bot og bedring går ut, og mange har allerede tatt ak-

Plages du med hyppige toalettbesøk?

sjon. Renseanlegg og nye septiktanker står klar til montering langs veien fra Håkvik til Ballangen, og folk som aldri har tenkt mer på problemet enn å bare «dra i snora» har plutselig fått kompetanse på «infiltrasjonsgrøft», «tre-kammers septiktank» og «synkerør SDR11 med PP kappe».

Vel - vi ønsker alle med avløpsproblemer lykke til med sine prosjekter, og håper vi snart kan dra i snora med god samvittighet. Dritt la gå!

-Anders

Tanker i ei koronatid

Det er ei rar tid vi lever i. Ordet korona betyr krone og brukes av og til om en lysende glans. Det er ikke mye lysende og glansfullt over påtvunget karantene, munnbind, avstand og manglende samvær.

Det er et tankekors at verdens minste ting kan sette hele verdenssamfunnet ut av drift. Rusk i maskineriet kalles det. Slik som den gangen da jeg prøvde å male en syltestrikk i kaffekverna oppe på veggen på kjøkkenet i barnsheimen min. Du vet disse røde gummiringene som man brukte til pakning på norgesglassene. Kaffekverna sto bom fast, og etter mitt mislykkede eksperiment ble kaffen malt på butikken, og hvor kaffekverna tok veien til slutt, aner jeg ikke.

Vi må lære oss å finne en ny hverdag, og akkurat nå gjelder det å henge mest mulig lys og glitter på flest mulig bygninger, busker og trær, etter råd fra myndighetene. Ikke før har vi lyst opp tilværelsen, så får vi beskjed om at alt dette ekstralys er skadelig for naturen. Er det rart man føler seg lurt i blant? Det gjorde sikkert flere av mine søskenbarn som i min barndom fikk vite at det ikke var vondt å slå lens på strømgjerdet. Etter skrikene og bevegelsene å dømme, var det vondt, men det vet jeg ikke, for jeg har aldri prøvd det selv.

Det kan ikke være helt enkelt å være banditt eller bankraner, for man skiller seg ikke ut lenger. Alle går med maske eller munnbind, så bankpersonalet kan umulig vite om det er en rabiatt ransmann eller en engstelig person i risikograppa som kommer bort til skranken. Tannlegeti-

mer må vel også by på utfordringer, for hvis munnbindet er plassert som det skal, hjelper det ikke hvor mye man gaper. Hørselshemmede strever også med å lese på lepene. Da må de lese på munnbindet, og der står det ikke så mye.

Det minner meg forresten om den tida da de første handsfree mobiltelefonene kom. En gang så jeg en mann som sto og snakket med seg selv. Hei tante! sa han ut i løse lufta. Etter hvert innså jeg at han snakket i mobiltelefon. Det måtte være ei lykkelig tid for gale mennesker. Det var bare å henge på seg en mikrofon og prate i vei.

Overalt hvor man ferdes, står det en dispenser eller ei flaske med håndsprit. Noen sorter lukter ganske behagelig, og noen lukter dårlig heimbrent. Det vekker vage minner om utagerende bygdefester på sytti- og åttitallet, og det er sikkert like greit at minnene er vage. Hvem vil vel minnes en ufrivillig blund en bitende kald vinterkveld på en melkekasse utenfor butikken? Eller en ivrig og ubedt innsats for å hjelpe vokalisten i dansebandet? For å nevne noe.

En positiv ting med alle reiserestriksjonene er at vi atter reiser i vårt eget land. Ennå en gang får vi oppleve fergekøer langs E6, toalett som ikke virker, utålmodige unger som er lei av å kjøre bil og som søler is over hele baksetet. Folk tar på seg finklær og høyhælte sko og besøker naturformasjoner som heter Trolltunga og Preikestolen, og alt er tilrettelagt. Hvorfor er det ikke bygd sherpa-trapp opp til Flatforra?

Endelig er det lyspunkt å spore. Og da mener

jeg ikke de lysene vi har hengt opp både høyt og lavt i vinternatta. Nei, jeg tenker på at smittebølgen dabber av, og en vaksine er på vei. Noen vaksiner oppbevares i sytti minusgrader. Jeg håper de lunger litt på den før de setter sprøyta. Selv har jeg lekt med tanken om å rigge opp en kaffetrakter på nattbordet, koble den til vekkerklokka og føre nykøkt kaffe intravenøst inn i blodomløpet når klokka ringer. Det hadde vært noe!

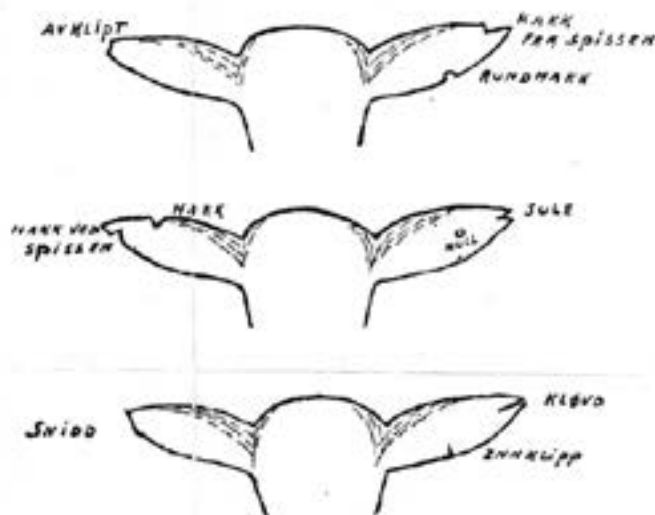
Kommer det noe bra ut av denne galskapen? Jeg tror det. Folk tar ikke lenger ting for gitt, og vi stopper oftere opp og tenker over hva vi har. Ingen vet når dette er overstått og hva som måtte vente rundt neste sving. Det vil vise seg. Men jeg sier som jeg skrev på russekortet mitt: Det er aldri så godt at det ikke går galt for noen.

Trond

Øremerking

Vi snakker ofte om «øremerking», «øremerkede midler» og andre former for «øremerking». Men har du tenkt på hva øremerking egentlig handler om?

I gamle dager var det sauer på alle gårdene på Vidrek. Om vinteren sto disse sauene i fjøset. Men om våren blei de slept ut for å beite på fjellet. Da gikk de «i fri dressur» heile sommaren, og saueflokken fra en gård blanda seg med nabosauene. Når så sauene blei henta ned om hausten, måtte man ha en metode for å finne ut kem som eide hvilke sauer. Her kom saumerkinga inn. Man klippte hakk og hull i ørene til sauene. Hver gård hadde sine kjennemerker. Sånn fant man ut av det. Og la det være sagt med en gang: sauene så ikke til å ta notis av klippinga i ørebrusken.

Bnr	Eier	Avklipp	Hakk	Sule	Klævd	Sniid	Hull	Rundhakk	Innklipp	Merkead
1	Einar Ravn	H					H			
2	Agnar Steinmark		Hu	H						
3	Ingvart Røslås						V			
4	Ole Olsen	HV								
5	Enevold Kongsbakk	V								
6	Hans Mikalsen			H						
7	Karl Olsen							V2u		
8	Einar Knutsen	H		V						
9	Deberg Larsen		Hu/Vu							
10	Birgit Ravn					Ho				
11	Enevold Larsen		Vou							
12	Hans Bjerkelund									
15	Rolf Gundersen			HV						
17	Håkon Kristensen		Hou							
18	Andreas Indregard	H								
19	Karl Ravn	H	Hu							
20	Bjarne Hansen			V2u						
24	Edvin Ravn		Hsfu					Vu		
27	Kristian Hansen		Vo							Klave
31	Johan Hansen		Hou							

Bildet og tabellen:

Arna Flønes har sendt oss kopi av herredsagronomen Skindlo beskrivelse av merkesystemet i 1947. Samtidig ga han en fullstendig oversikt over alle gårdbrukerne i bygda det året.

En hilsen fra Røsåsen

Nå er det lys i fjøsvinduene i Røsåsen igjen. Ingen tvil om at det gjør seg med litt liv og varme i byggene.

Her er aktivitet jevnt og trutt. Hobbyer blir dyrket, kaffekopp tømmes og fylles opp igjen, og mange fremtidsplaner blir diskutert.

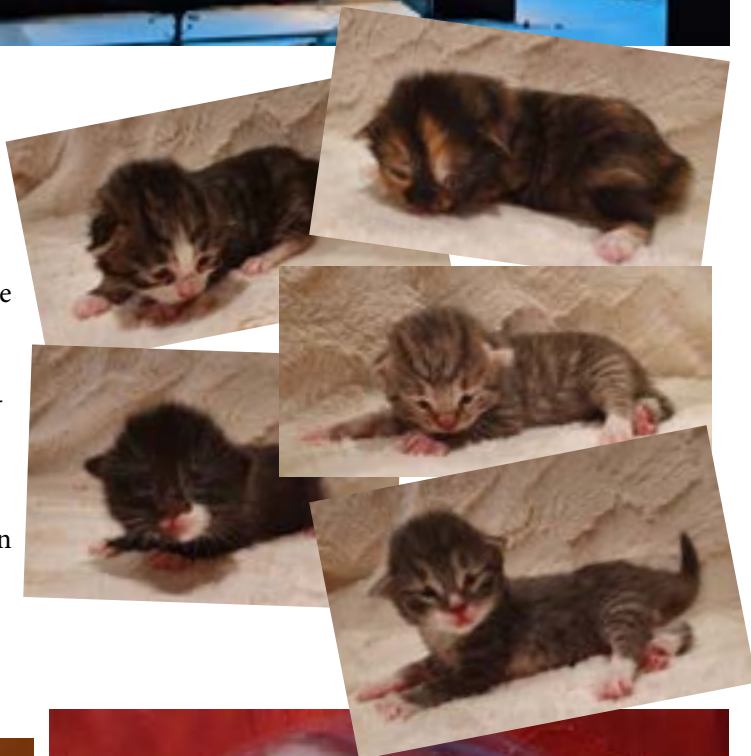
Siste ferdigstilling er helårs femstjernerens hønsehus inkludert strøm, varme, spa og restaurant.

Ut i fra dagens skala vrirmler det igjen med dyreliv. Gården rommer i dag 6 fjærkre og 6 kattedyr. Det vil si 1 hane 5 høns, 1 katteramma og 5 kattunger. I tillegg ser vi både elg, rev, hare og hønsehauk. Sistnevnte sørget imidlertid for at vi ble noen høns færre i høst.

Kattungene ble født 27.11.20 og er på bildet 8 dager gamle. Uke 3 på nyåret er de klare for å komme til nytt hjem. Dersom dere ønsker gårdskatt er det bare å ta kontakt.

Vi ønsker våre sambygdinger, hyttenaboer og venner fjern og nær ei riktig god juletid.

- Sylvi og Roger

Sølvi jubilerer

Den 1. desember var det akkurat 25 år siden Sølvi Øgsnes overtok Breidablikk. Det har vært 25 år med enorm utvikling - fra å være et slitent lite gjestgiveri, til nå å fremstå som et av de aller beste hotelene i Narvik i følge booking.com og Trip Advisor. I disse dager er det Breidablikklefsa som får folk til å løpe ned dørene. I denne bransjen må man være kreativ for å holde coronaunderskuddet på avstand.

Konglebu ved Virak Riverside

Ikke langt fra minikraftverket ved elva på Virak, har Svein Ravn sin tumleplass.

Her er det plass for arbeid og kreativitet. Det siste stykket arbeid som er kommet opp, er Svein si nye varmebu.

Den er kledd med villmannspanel og er blitt riktig fin. På veggen henger et par gamle ski som tilhørte hans far Håkon. Gjennom vinduet ser det trivelig ut på innsiden også. Her blir det godt å varme seg på kalde vinterdager.

I tillegg har han snekret ny lekestue til barnabarna utenfor huset på Vollen. Tro om vi øyner en liten bedrift her? Minihus er blitt skikkelig i skuddet de siste årene!

Lykke til Svein!

Kakkel....

Det var Konstanse som så den først. Ei eske midt på golvet. Et av menneskene hadde plassert den der og åpnet den. Lite ante vi om hva som skulle komme...

Vi hadde funnet lykke og harmoni her. Ti venninner av Lohman-slekt sammen med vår beskytter og elsker - den flotteste og mest sjarmerende karen dere kan tenke dere - han Johan-Hansa. Stram kar med imponerende fjærpryd bak. Blendende hvit med den rødeste kammen dere kan tenke dere. En skikkelig gentleman som ordnet opp. Han var en damenes herre. Ikke helt trofast, men vi tilgav ham det.

Vi kom hit til Lillevollen fra Voje. Purunge, og uten verdenserfaring. Ryktene hadde gått om forferdelige skjebner da vi ble stuet sammen i to pap-

Nykomlingene

pesker som sild i tomat. En sak vi forøvrig burde ha meldt til hønserettighetskommisjonen. -Men livet vi fikk her på Vidrek gjorde all murring om hønseverd til skamme. Et palass med lun sagflis på golvet og varm halm i store verpekasser. Fan-

tastisk uteareal med spa og nettingtak mot hauken. Og maten! - Servering to ganger daglig med mango, salat, banan og andre godbiter fra byens beste kjøpmenn!

Johan Hansa

Men nå var denne eska plassert her. Alle grøsset og kaklet om skrekkelige minner. Denne var maken til de vi ble stuet sammen i da vi kom hit. Lokket var av, og vi følte trusselen før de kom ut. De lignet ikke oss. Der var etpar brune. Men ikke hadde de kam. Bare en fjørtust på hodet. To av dem hadde ikke stjert engang. Det så ut som om de var tråkka på bak. To andre var svarte som natta og to grå. De hadde jåla seg til med fjørtuster på beina. Alle vi

fastboende følte uhyggen bre seg. De var sju. Det siste som åpenbarte seg var denne spradebasen. Han hadde fjaset seg til med allverdens farger. Blå, gule, røde fjær lyste om kapp med ondskapen i øynene hans. Johan-Hansa var opptatt med sine herrplikter ute i gården da første galet fra nykomlingen gjallet gjennom rommet.

Vi ble tilhørere til en øredøvende galekamp. Denne inntrengeren hadde tydelig til hensikt å starte valgkamp her, og hans budskap var tydelig. Han skulle gjøre denne hønsegården stor igjen, og ingen visste bedre enn ham hvordan her skulle regjeres! Han skulle bygge murer og hive ut alle de brune hønsene. Melde oss ut av hønsehelseorganisasjonen og doble egggløysa. De som ikke la mer enn ett egg skulle ikke få ikke få mango mer. Han gikk øyeblikkelig i gang med å sanke velgere på den mest brutale måten du kan tenke deg. Det var med nebbtak i nakken på oss så blodet rant! Vi gav ham navnet Lillesatan.

Det vi nå ble vitner til var ikke hønselig! Vår store sindige ridder kom oss til unnsetning. Vennligsinnet (men bestemt) verbal parlamentering ble kontant parert ved Lillesatans vanskelige temperament. Her var det bare argumentering i form av rå makt og fullkontakt vold som gjaldt. Vi var midt i en tornado av nebb, vingeslag, galing og blod, og ei stund hang fjær og dun som en sky over rommet. Da det verste hadde lagt seg, og kampen stilnet av, var Johan-Hansa et heller trist syn. Kun to av hans flotte halefjør var igjen, og de var puskete. Det var akkurat som han så nokka framtung ut. Blodig var han også, der han hadde søkt tilflukt inni en verpekasse som ei anna høns. Forsmedelig og ikke haneverdige. Lillesatan begynte så sin valgkampturne med hønsemøter ingen satte pris på. En etter en ble tvunget inn under diktatorens regime. Bokstavelig talt. Vi var alle uten fjør i nakken med blødende sår.

Det lykkelige vendepunktet var menneskenes

inntreden. De fikk øyeblikkelig kristnet jævelen med å hive ham ut av vår edens have. Der fikk han gå aleine en dags tid og gale for seg selv, før noen andre mennesker kom og henta ham. Vi hørte aldri noe mer til ham, og håper han ble et godt måltid for noen!

Lillesatan... En skikkelig spradebasse

Denne dramatiske hendelsen har ført til at vi ennå ikke helt har kunnet akseptere Lillesatans flokk. Selv om de er søte og små, er de noen smiskere. De løper mot menneskene og lar seg løfte og kose med, og legger egg i alskens unødvendige farger. Sikkert bare for å imponere

gardfoket. Vi som var her først er ennå skeptisk, og passer ennå på å gi dem et hakk i ny og ne så de skal vite sin stand! Det mest bekymringsverdige er imidlertid at Johan Hansa ser ut til å ha tatt dem mer under sine vinger enn vi liker... Bokstavelig talt. Men snart er det valg, så da spør det...

Anthon Berg eller Lillevollen? - Bare jål!

-Magda, Verpekasse 2

Julehilsen fra Kvaløyvågen

Ei god jul og et godt nyttår ønskes alle Austavindens lesere fra Aina med familie i Kvaløyvågen. Bilde er tatt i september med nasjonalfjellet Stetind i bakgrunnen. Anders (16), Håkon (14), Jostein (18). Viktor (12) står foran.

MØT ELIN, JIM OG EMRE

Vi stakk innom de nye eieran på Krøkebærneset, Elin Holtet og Jim Nerberg. Egentlig skulle vi intervju dem til Austavinden i fjor, men rakk det ikke da.

De kjøpte huset tidlig på høsten i 2018, men det tok dem mange månedene å rydde opp i alt det rotet den forrige eieren, Pop, etterlot seg. Og mye av det første året har gått med til å skape orden i sakene.

Når vi ringer på døra en søndags ettermiddag i november, blir vi mottatt av familiens midtpunkt og store energibunt, fireåringen Emre. Han er til daglig i Måseveien barnehage i Narvik, der han stortrives. «Da vi kjøpte her på Virak, valgte vi å la Emre fortsette i den barnehagen han var kjent i og der han hadde venner, i stedet for å flytte til en nærmere. Kjøringa blir jo nesten den samme uansett», forteller Elin. «Og Emre stortrives i barnehagen.»

Elin sjøl kommer opprinnelig fra Aurskog-Høland i Akershus, men flytta til Nordnorge for 12 år siden, da ho begynte å studere til en sosionom-bachelor i Bodø. Nå har ho vært nordpå så lenge at man skal høre svært nøyte etter for å oppdage den minste feil i hennes nordnorske dialekt.

Jim kommer fra Honningsvåg, men vokste opp dels i Narvik, dels i Trondheim. Nå jobber han på Ballangen Autosenter på Elvenes i Ballangen. Men til våren er planen å gå på lokførerskole sørpå. «Lokførere blir det alltid bruk for. Og med litt tur kan det kanskje komme en jobb hos MTAS her i Narvik». Jim humrer når vi spør om de to gråtass-traktorene vi observerte utafor veggen: «Det er ikke to, men tre gråtasser her på gården. Men to av dem brukes mest til å skaffe deler til den ene som går. Jeg syns gråtassene er noen herlige maskiner!»

Jim og Elin forteller om problemene som forrige eier etterlot seg. «Da vi kjøpte, fikk vi opplyst at avløpsanlegget ikke var godkjent. Det var nok en viktig grunn til et forholdsvis rimelig kjøp. Nå er alle kostnadene og alt arbeidet med renseanlegg gjort. Særlig sprenginga av grøfter blei ei dyr erfaring. Og det gjenstår en god del opprensing på nedsida av huset. Men vi fikk også opplyst at alt

elektriker-arbeidet var gjort av et autorisert narvik-firma. Det viste seg at de aldri hadde vært her, og alt el-arbeid måtte gjøres om. Vi måtte ta sak på det, og har for så vidt vunne fram.»

«Det føles som vi har lagt ned tusen timers arbeid på opprydding rundt huset, ikke minst med tre-felling og grøfting. For å tørke opp bakken på oversida, var vi drenert det som var et gjørmehav. Vi kunne tenke oss en støyskjerm mot veien, men vegvesenet vil ikke ha en stor konstruksjon her i svingen. Så det blir trolig til at vi planter en hekk. Vi har også planer om å modernisere vinduene i andre etasje for å få inn mindre støy fra trafikken,» forteller de.

«Men alt dette arbeidet betyr ikke at vi mistrives! Tvert imot, vi stortrives her, i akkurat passe avstand fra byen,» legger de til. «Skriv at vi gjerne tar imot, om noen vil stikke innom for å se hvordan vi har det!» sier de til slutt. Og Emre er fornøyd når vi gjør oss klar til å gå. Det betyr at han får på seg kjeledressen og kommer seg ut for å leke: det han liker aller best.

Austavinden ønsker den unge familien velkommen til bygda! Og god jul!

Martin

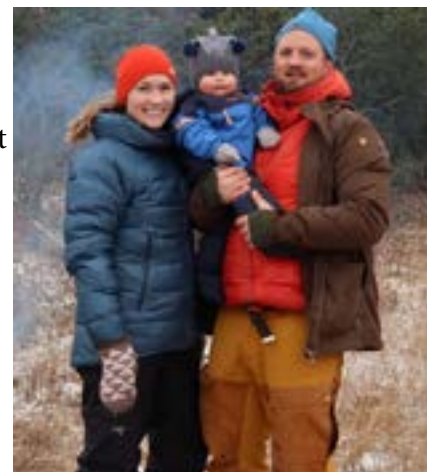
Årets jubilarer

Olga Olsen	101 år
Idun Sørli Gya ble	80 år i fjor
Liv Overvåg	80 år
Osvald Eilertsen	80 år
Harald Åsheim	80 år
Lill Solli	75 år
Berit Olsen	75 år
Grete Røttingen	75 år
Toril R. Hansen	70 år
Svein Ravn	65 år
Anita Solum	50 år
Ole Magnus Olsen	40 år
Eeke Nijdam	40 år

Babyhilsen fra Ludvig

Den 23. januar 2020 kom lille Ludvig Ravn Bruun til verden. En glad turgutt som gleder seg til mange fine fjellturer på Virakfjellet sammen med mamma Silje Ravn og pappa Per Kristian Bruun og hunden vår Billie.

Hilsen Ludvig, Per og Silje!

Hva er oddsen...?

Allerede i 2019-utgaven av Austavinden pekte vi på en nesten utrolig tilfeldighet som skjedde i Oslos film- og TV-miljø.

Det gjaldt at Anne Bjørnstad (datter til Rønnaug Indregard) og Kjetil Indregard (sønn til Martin), altså begge med røtter på Vidrek, var de to første norske filmskaperne som fikk lage TV-serier for hvert sitt av de store film-gigantene HBO og Netflix. I år ser historia ut til å gå videre med nye forviklinger.

Som vi meldte i fjor, har Kjetil skrevet manus til julekalenderen i NRK for neste år, 2021. Da koronaen kom, var det ei stund usikkert hvordan produksjonen vill gå. Mange andre filmprosjekter blei enten stansa eller forsinka. Men for julekalenderen Kristiania Magiske Tivoli-theater, som er arbeidstittelen, har innspillingene gått greit. Koronaproblem er løst underveis, så produksjonen er i rute. NRK satsa på å gjøre opptakene i Norge (Fredrikstad og Oslo), og styrte dermed klar av de internasjonale karantene-tiltakene.

Anne - Filmer beforegners på Akerhus festning

dreier om en flokk foreldreløse barn i 1909. De er tilknyttet et tivoli i Christiania, et miljø der barna lever spennende og gode dager, syns de selv.

Men når noen velmenende damer begynner å ordne med at barna må reddes fra det skadelige tivoli-miljøet

og adopteres inn i rike borgerfamilier, blir det opprør blant ungene. De vil helst vil fortsette i miljøet der de har vennene sine, og prøver å undergrave damenes planer så godt de kan.

Dette er ramma rundt de 24 episodene i julekalenderen. I tillegg til den spennende historia om hvordan ungene klarer seg mot sosial-damenes planer, byr serien på interessante avspeiling av liv og miljø i hovedstaden i seint 1800- og tidlig 1900-tall.

Og her begynner tilfeldighetene mellom Anne og Kjetil sitt underfundige spill. Innspillingene av neste sesong av serien Beforeigners er også i full gang, faktisk

omtrent halvveis. Serien dreier seg – som mange vil huske – om mennesker fra tidligere tider (steinalderen, vikingetid og 1800-tallet) som plutselig dukker opp i det moderne Oslo og forårsaker kraftige kultursjokk. Men her lar vi Anne selv fortelle hva ho nylig opplevde:

«I forrige uke hadde jeg en opplevelse som er litt artig med Austavind-perspektiv: Jens Lien er regissør også

Kjetil - Filmer ny julekalender på Akerhus festning

for sesong 2 av Beforeigners, men jeg hjelper til på noen opptak. Så jeg skulle ha regi en dag nede ved Akershus festning. Pga korona syklet jeg til settet. Jeg var ikke helt sikker på hvor oppmøtepunktet var, men da jeg syklet inn på området, fikk jeg øye på en svær lastebil fra Bærum bilutleie og satte kursen ditover. Da jeg kom nærmere, ble jeg litt forskrekket, jeg tenkte: Herregud, hvor mange statister fra 1800-tallet skal vi ha med i dag, egentlig? Jeg hadde fått beskjed om 2 fra 1800-tallet, 5 fra steinalderen og 15 fra nåtida. Men foran meg var det sikkert 30-40 folk i alle aldre i forseggjorte 1800-tallskostymer. Jeg så ingen kjente blant crewet, men fortsatte innover. Plutselig var det en som kom bort til en mann rett foran meg og sa: "Nå er vi klare til første tagging." Og det var først da jeg skjønnte at jeg var på settet til julekalenderen til Kjetil(!)

Beforegners - På Akerhus festning

Så da snek jeg meg videre og fant min egen flokk. Til mitt forsvar må det sies: Hva er oddsen for at to serier med mennesker fra 1800-tallet skal spilles inn inne på Akershus festning samme dag? Og hva er oddsen for at to serier med mennesker fra 1800-tallet skal spilles inn samme dag på Akershus festning - som er skrevet av to søskenbarn?! Jeg bare spør...»

Austavinden ønsker begge seriene, som vi altså skal få oppleve i løpet av 2021: Lykke til! Vi gleder oss!

-Martin

Vaksinasjon

Når vi no snart er ferdig med «Albuens år», er det tid for at de nyutvikla vaksinene skal redde oss ut av korona-pandemien. Sia utviklinga av vaksiner har gått så fort, er det en del skepsis til om vaksinene er trygge nok. Vi får bare håpe at det går bra. Det blir et valg mellom to risikoer.

Da kan det være interessant å se på historia til vaksiner som sådan. I gamle Kina skal de ha hatt en måte å gjøre folk immune mot kopper, en fæl byllepest som ofte var dødelig. Men i moderne tid er det engelskmannen Edward Jenner som står som oppfinneren av vaksine. I 1794 sprøyta han puss fra koppersyke inn i en pasient som deretter blei immun mot kopper. Metoden bredte seg raskt, og allerede tidlig på 1800-tallet var vaksiner mot «ku-kopper», som sykdommen oftest ble kalt, vanlig i Norge.

Austavinden kan her presentere en «Kokoppe-Indpodnings-Attest» fra 1899 for Anna Berthea Ravn. Ho var ett av de 11 barna til Edvard og Amalia Ravn i Mel-lastua, og var 1 1/6 år da ho blei innpoda med ku-kopper. Vaksinator Bertelsen bevitner at «ved nøiagtigt Eftersyn imellem den 7.de og 9.de Dag efter Indpodningen har jeg fundet alle de Teg, som vise dem at være de ægte Kokopper; de var nemlig hele og ubeskadigede, opfyldte med en klar Væske, i Midten nedtrykkede og omgivne med en rød Cirkel». Dermed har Anna «ordentlig gjenne-gaaet de ægte Kokopper, som beskytte for Børnekopper, hvilket paa Ære og Samvittighed bevidnes.»

Den fine attesten – nærmest et diplom til å henge på veggen – er undertegna på Sjomelvegård, i dag Elvegård i Skjomen, av han som var autorisert vaksinator for Ankenes Herred og Ofotbanen med Byanlegg. (Narvik ble ikke skilt ut for i 1902).

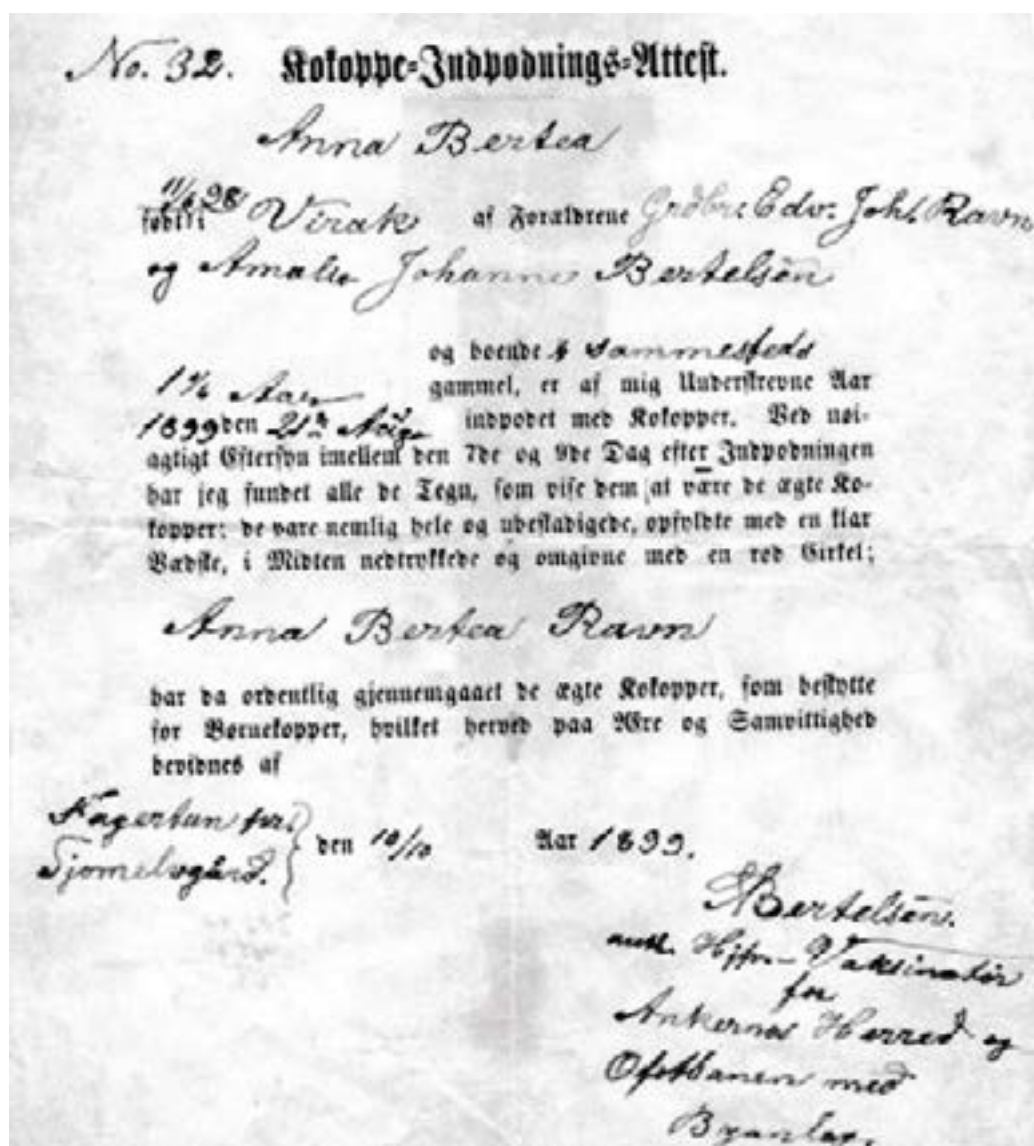
Lenge var koppe-vaksinen den eneste vaksinen som fantes. Men i 1879 kom en vaksine mot difteri, og i årene etter mot kolera, miltbrann, rabies, stivkrampe, pest og difteri. I mellomkrigs-tida var turen kommet til vaksine mot kikhoste, tuberkulose, tyfus og gulfeber. Og i 1945 fikk man den første influensavaksinen, fulgt av poliomyelitt og encefalitt, og deretter meslinger, kusma,

røde hunder og vannkopper i årene 1964-74. De seinere åra er det utvikla vaksine mot lungebetennelse, hjernehinnebetennelse, hepatitt A og B, Lymes sykdom og HPV (livmorshalskreft). Og nå snart står altså Covid19 for tur. Men de som vaksinerer seg i 2021, blir neppe å få like fin attest som Anna Berthea fikk i 1899!

Vaksiner (ordet stammer fra latin «vacca»=ku) er nå en over to hundre år gammel praksis. Og den sykdommen det hele starta med, kopper, som tok livet av minst 300 millioner mennesker i det 20. århundre, blei i 1979 erklært som utrydda, takka være vaksiner. Kan vi håpe på noe lignende for Korona?

- Martin

PS: Anna Berthea Ravn, som seinere blei gift med Per Melangen i Narvik, må ikke forveksles med Anna Ravn (f. Dahl) som var gift med Einar Ravn, og som bodde i Mel-lastua til i 1991.

Fra Naustdøra

Båtsesongen starta allerede i mars i år. Kystlaget hadde lagt fembøringen «Frøya» i Kabelvåg allerede på høsten, og vi kunne bare sette oss i en varm bil og kjøre utover for å få med oss de siste dagene av Lofotfisket.

Været var ruskete der ute, så det begrenset seg litt. Men fisket var bra, og alle fikk med seg det vi trengte for å fylle i fryserne og hengt til julas lutefisk.

Etter påske var det tid for vårpussen på Hildringstimen. Det ble ikke utført noe større vedlikeholdsarbeid i år. Noen runder med male- og tjærekost – så bunnsmurning. Det er bare kos når arbeidsveien ikke er lengre enn en spassertur over marka. Midt i mai var det problemfri sjøsetting, og slippen ble så overlatt til Frøya som var hentet fra Lofoten. Den fikk seg også en runde med tjærlighet og småreparasjoner på slipen i Vidrekfjæra.

På grunn av coronasituasjonen ble alle regattaer og store seilarrangement avlyst i år. Men vi laget oss ei langhelg med seiltur ut i Vågsfjorden med Frøya og Hildringstimen. Den begynte med skikkelig sørvest drittvær på Ofotfjorden, der vi måtte snu og legge igjen åtringen pga motorstreik i uværet. Men etter omstabling av folk, kom vi oss avgårde med fembøringene. Da vi kom opp i Ramsundet møtte vi godværet, og hele påfølgende helga ble en skikkelig solseilas. Hans var med og filmet gleden, så det

Selseilas på Vågsfjorden. Frøya og Sørrollnes i bakgrunnen

Ta tak: Det er hardt arbeid å legge ny underlagspapp

Kjerlighet ved første napp!

er behørlig dokumentert. Vi fikk oss strandhugg overnattinger på Sandtorg, Rogla, Bjarkøy og Sørrollneset. Små landlige ekspedisjoner og god tid er flott når vi skal utforske nærområder vi vanligvis ikke kommer oss til. Særlig var Sørrollneset en spennende opplevelse med en fantastisk klatrepark oppi lia som vi måtte oppdage.

Utover sommeren tok jeg tak, bokstavelig talt. Det viste seg at jobben vi gjorde med underlagspappen på svalgangtaket på stornaustet var for dårlig – med lekkasje til følge. Så med god hjelp av yngstedatter Ingrid, spadde jeg av en tredjedel av torva. Så fikk vi lagt ny underlagspapp og vortepapp. Det er utrolig hvor røttene setter seg i løpet av 16 år! Det var et skikkelig karsarbeid. Rom var ikke bygget på en dag, og jeg tar sikte på å ta neste tredjedel til sommeren.

Utover sommeren hadde vi som vanlig havn på Skarberget, der vi kosa oss med småturer på Tysfjorden og Skrovkjosen. Været var flott i perioder, og det blei noen badeturer til Myrset.

Vi satte tidig opp i år. Med god hjelp av kystlagsfolk fra Gratangen og Narvik, gikk det på skinner i år også. Det ble spylt og vasket som seg hør og bør, og nå er alt klart for vårpuss og utsetting igjen til våren. Jeg ble utfordret på å lage en stubb om livet i fembøringen. Den utfordringa tok jeg, og teksten får dere her. Sangen heter «Selseilas», den er delvis innspilt på Torsteinloftet på Lillevollen, og dere kan høre den her: soundcloud.com/anders-gsnes/selseilas-1

Det som tegnet til å bli et bra år med arrangementer i Stornaustet ble i år redusert, på grunn av coronaen, men noe har det vært. Toril har skrevet om skinnsløyde-

kurset som ble arrangert der. I tillegg har det vært «Fiskesprell» - Et kurs som Friluftsrådet arrangerte. Tre-fir bedrifter la også sine personalfester dit med servering fra Bredablikks gryter, og servering av Torgunn og Anders.

Nå er det det jul i naustet, og det er bare nissen som pusker og steller. Dere ser ham om kveldene, der han sitter og ser i vinduet opp mot veien.

-Anders

9 måneder på Lillevollen

Det var tidlig planlagt at vi skulle bo på Lillevollen en periode av året. Sølvi hadde lovet seg sjøl et sabbatshålvår fra i mai, og den tiden skulle vi tilbringe på Vidrek.

Bredablikk gikk så det suste. Fullbooket ut august allerede i februar. Kjempeflinke medarbeidere skulle drive hotellet, og Sølvi skulle sysle med høns og åker. Anders skulle ta fatt i forsømt vedlikehold på gården. Der var ingen alvorlige utbedringer å gjøre, men tidens tann gnager på bygningsmasse som står ubebodd i flere tiår.

12. mars gikk corona-alarmer, og landet stengte ned. Plutselig var alt av bookinger avbestilt, de ansatte – inkludert Sølvi – permittert, og skolene kjørte digital fjernundervisning med hjemmekontor for lærerne. Det ble startskuddet, og Torsteinloftet ble digitalt klasserom for Anders, mens Sølvi satte i gang med sine bondekonegjøremål.

Det gamle hønsehuset ble rydda og kom til heder og verdighet igjen. Der var mye forfall. Taket hold på å komme ned, og måtte jekkes og understøttes, vinduer var falt ut, og måtte kittes, og dører var falt av opprustedes hengsler. En god del jobb, mao. En hønsegård på oversida

med nettingtak mot hauken ble også satt opp, og skuffer fra ei gammel kjøkkeninnredning ble verpekasser. 1. mai ble hønsene hentet på Voje i Vestbygda. Fem hvite og fem brune – og hanefar, naturligvis. alle av Lohman-rasen, som skal være gode eggleggere. Vi var spente på hvordan Lizzi ville ta i mot fjærkreene, men det gikk bare bra. Hun er inne og hjelper oss med stell og foring.

I begynnelsen av juni var det på tide å få poteten i jorda. Gunnar hjalp til og freste åkeren som jeg hadde pløyd på høsten. Også i år fikk vi gjester med egen setpotet i åkeren, og sommeren gikk med mye lugging i den ferske åkeren. Berit flytta sin åker ned til oss, og det er tydelig hvem som er eksperten i «samvirket». Berits

Lizzi hjelper til med foringa

Solseilas

Toppen e satt og vekta i lo
Åtte knop - vi skal aldri mer ro
Skumglefs som blinke om kapp
Med flir fra fine folk
Vi dansa med båran og nokken har sagt
At havet spille tre firedels takt
Skoget bruse sin sang -

Solseilas – stø kurs og farbar lei
Tid som går og gjenoppstår
I minnan som du får
Solseilas – halv vind og fylte seil
på kurs med oss sjøl i hildringstid
- Solseilas

Du nyte synet av rødhimla kveld
mens seil og telfar får seg litt stell
kos med bendsel og spleis
og enda en kaffekopp
Du e godt havna – rip i mot rip
Med seilervenna – kan du fatt og begrip
- I all verden – ka har vi å gjør på land

Vi seile solseilas..

Sett du seil inn i svart natt
med dødsforakt og skautan godt satt
Eller ser du mot lo og tar mē
- og skotta mot vest
Det høstes og du sett skipet på land
og stryke skroget med tjærlig hand
Lukk døra tel sommer'n som for
Og vente på ny?

Og seile solseilas...

Markens grøde

åker var den som sto og strutta, mens der var store variasjoner hos de andre «potetbøndene».

Så ble det høst og «opptakardag». Det innebærer både potet, gulrot og fembøring. Også i år gikk det problemfritt, og årets potet- og gulrotavling ble riktig bra. Det ser ut som Troll-poteten trives best hos oss. Stor og lite skurv.

Etter å ha slit med 20-amperes inntakssikringer og valg hvorvidt vannkoker, kappsgag eller vaskemaskin skulle kunne brukes

(en om gangen, må vite...), tok vi tak i strømtilførselen uti oktober. Det var ikke snakk om å bare beholde det gamle lufttrekket og sette inn ny sikringsskap. Det måtte graves ned, med eget utvendig inntaksskap og greier. Ikke så enkelt nå det bare ligger mose på berget. Løsninga ble å forskalle, og støype ned trekkerør fra stolpen ned til fjøset, og så grave kabelen ned på vanlig vis over plenen. Så nå kan vi nyte gleden av å kappe ved samtidig som vaskemaskinen går. Og vi kan til og med gå inn og sette på kaffekjelen samtidig! – Rein luxus.

Nå dages det mot jul, og vi har vendt hjem til Tårnveien i Narvik for å ta i mot studentene våre som

kommer hjem for julefeiring. Da blir det stille på Lillevol-len ei stund. Johan-Hansa og flokken passer fjøset under Berit og Torgunn's tilsyn, og musa får stelle i huset. Men så snart austavinden får blåst fra seg, er vi tilbake igjen.

Da ønskes det ei fredelig jul og et godt nytt år til alle leserne.

Hilsen Sølvi og Anders

Ny strøm til gårds! Godt beskyttet.

Det ble lite bruk av lastebilen i år. Måsen hadde laget seg reir på taket, og her huserte tre måsunger hele forsommeren

Historia om en julesang

Tidlig på 1800-tallet bodde det en mann i området rundt Salzburg i Østerrike. Han var født utenfor ekteskap og kom fra svært fattige kår og het Joseph Mohr. Han kunne forblitt lutfattig og ukjent, men gode velgjørere så at gutten hadde et lyst hode og hjalp ham med skolegang.

Som nyutdannet hjelpeprest dro han til den avsidessliggende landsbyen Mariapfarr. I 1816 skrev han et juledikt med tittelen Stille Nacht, som en trøst til seg selv og sine medborgere. I disse årene var det lange vintre og kalde somre, med dårlige avlinger og uår.

Han pådro seg en lungesykdom og måtte derfor vende tilbake til et varmere klima i Salzburg. Siden dro han til landsbyen Oberndorf, hvor han levde blant arbeidsløse fraktefolk som hadde levd av å frakte gods langs elva. Etter Napoleonskrigene hadde de mistet inntektsgrunnlaget.

Noen kilometer lenger nord, i Arnsdorf, bodde organisten og læreren Franz Xaver Gruber, som også kom fra svært fattige kår, og som tidligere hadde arbeidet i landsbyen Hallein. Gruber og Mohr ble svært gode venner. Orglet i Oberndorf var under restaurering og var derfor ikke i drift. Joseph Mohr kontaktet Franz Gruber

julaften 1818 og ba ham tone-sette det julediktet han hadde skrevet to år tidligere. Samme kveld, etter gudstjenesten i Oberndorf, sang de den nye julesangen.

Siden spredte sangen seg og ble i løpet av få år kjent i mange land og oversatt til mange språk, blant annet til dansk og norsk, hvor den ble kjent som Glade jul. Ingen visste hvem som hadde skrevet sangen.

Mohr fikk omsider fast prestestilling i Wagrein, hvor han arbeidet til han døde av tuberkulose i desember 1848, nesten 30 år etter at sangen ble urframført. I mange år var gravstedet ukjent. Nå for tida samles lokale sangkor rundt grava hver eneste julaften og synger Stille Nacht til

Julestemning ved Stille Nacht-kapellet

minne om sangens opphavsmann.

Kirka i Oberndorf er borte, men på stedet der den sto, ligger i dag et lite åttekantet kapell, også kjent som Stille Nacht-kapellet.

Franz Gruber døde først i 1863 med hele familien rundt seg, og han skrev mye musikk i sitt yrkesaktive liv, men det var ikke noe som kunne måle seg med melodien til Glade jul, som er verdens mest utbredte julesang.

God jul!
Trond

På sporet av Riksvei 50

Helt siden 1931 har hovedveien mellom Oslo og Kirkenes hett Riksvei 50, og denne veien gikk blant annet gjennom bygda vår. I 1965 skiftet den navn til Riksvei 6. Fire år senere skiftet den navn til E6, og det har den hett siden.

Hvis man tar seg en tur bort til elva og vandrer langs den gamle veien som munner ut i gårdsveien til Brubakken, går man på drøyt 150 meter av gamle Riksvei 50. Inni krattskogen gjemmer det seg til og med et gammelt stedsnavnskilt. Borte ved Krøkebærneset finner man 75 meter av Riksvei 50, der det nå er en stor parkeringsplass. Rundt Røsåshalsen og mot Holtvika finner man også spor av den gamle veien. Det samme gjelder mellom Holtvika og Klemsteinvika. Veien ned mot det gamle fergeleiet i Skjærvika er naturligvis også en del av den gamle riksveien.

På andre sida av fjorden er det 250 meter vei ned til fergeleiet på Grindjord, også det en liten bit av Riksvei 50. Og oppe i skråninga ovenfor campingplassen ved Forneset vises restene av en gammel veitunell som er sprengt

bort. En gang gikk Riksvei 50 gjennom den. Det får holde. Skulle jeg spore opp alle bortgjemte stubber av Riksvei 50, ble det en langdryg affære.

Langdryg var veien også den gang da Oluf Raillkattli herjet på tidlig sekstital. Han hevdet at Norges lengste elv ikke var Glomma, men Riksvei 50. Han fortalte at samferdselsministeren satte seg inn i veiproblemene våre og sto til halsen i Riksvei 50, og enda hadde han ikke kommet til Ramfjorden. I Ramfjorden gikk veikomiteen av 1952 ned med mann og mus.

Hvis noen ønsker å leite opp mer av Riksvei 50, er det bare å dra til Bjerkvik og starte innerst på Nordmoen og gå den gamle veien opp til Gratangseidet. Der finner man nærmere ei halv mil av den gamle veien, stort sett sammenhengende.

God tur!

Trond

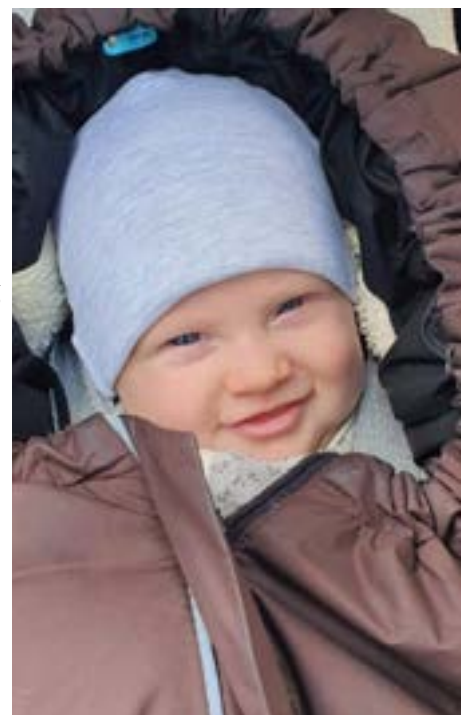
Babyhilsen fra Herman

Herman (4605 g, 57 cm) kom til verden 18. mai. De stolte foreldrene er Mari Ramstad og Åge Flønes Ravn. Familien bor i Malvik utenfor Trondheim.

Babyhilsen fra Oscar

Lillebror Oscar kom til verden 22.12.19, på St. Olavs hospital i Trondheim. En aktiv, blid og viljesterk gutt. Oliver er stolt og flink storebror og vi stolte, takknemlige og litt slitne småbarnsforeldre. Alt som det skal være!
Lise Flønes Ravn og Stein Georg Kulvik

Finn fem feil

Her har vår fotograf vært for snar i mørkerommet, og mistet litt på bildet til høyre. Finner du feilene?

Trim i hverdagen

Under min faste helsesjekk foreslo fastlegen min at jeg kunne gå på jobb.

Hvis jeg bruker søndag til å gå på jobb, kan jeg være på arbeid på mandag. Så kan jeg bruke tirsdag til å gå heim. Deretter bruker jeg onsdag til å gå på jobb igjen, og da er jeg på arbeid hele torsdag. Etter å ha gått heim fra jobb på fredag, har jeg lørdag til å komme til hektene igjen. Men jeg må først skaffe meg hybel i byen.

Deretter spurte legen hvor jeg bodde, og jeg fikk beskjed om at det neppe var aktuelt likevel. Takk og pris!

Trond

Babyhilsen fra Jakob

Jakob Ravn
Sagstuen født
14.05.20 og
stolt storesøster
Oline!
Stolte foreldre er
Håkon Sagstuen
og Mari Ravn.

Fra Ole Olsens skrifter - Krig i fjorden

I disse dager pågår fiminga av krigshandlingene i Narvik. I de 200 handskrevne papirene fant jeg Oles øyenvitneskildringer. Han var på Lofoten sammen med en Saltvikbåt, og måtte gjøre vendereis på grunn av krigen. Her er hans egen historie. Ole skriver i tredjeperson, "han" - men det er hans egen historie.

Siste ordinære sesong var i 1940 da krigen brøt inn over Norge. 1943 var han med noen kjensfolk en kokfisktur i Lofoten. Dermed var dette siste Lofotsesong for han.

Under krigsangrepet den 9de april var fiskerflåten enda i Lofoten, men blev over radio beordret å gå hjem. Håkon Kristensen med sin skøyte, "Hjørdis", lå den 7. april 1940 på Balstad i Lofoten, eller nærmere sagt på Gravdal. De tok straks på hjemvei den 8. april, først fram om Risvær der de hadde sin opplagsplass, og tok om bord bruk og børenskap. Så bar det innover Ofoten.

Her innover fjorden møtte de krigens redskaper og resul-

tater. Det første møte var n undervannsbåt i overflatestilling. Den lå der som uskyldigheten selv. Et stykke lenger inne på fjorden møtte "Hjørdis" en torpedojager, men det merkelige var at den kom sigende ut fjorden med akterenden førre. Men med nærmere ettersyn viste det seg, at forstammen helt ned mot sjøen var skutt vekk. Og ved å gå med bakenden førre, ville sjøen ikke vaske oppover og trenge seg inn i båten, antok man som såg båten.

Men dette var ikke nok. Da "Hjørdis" kom så langt inn i fjorden at Finnvikbukta blei åpen, stod et ganske stort transportskip med hele forskipet oppetter fjæra, mens akterskipet var sunket under vann.

Mannskapet hadde etablert forbindelse med land med trosser, og firte seg etter disse. Dette for di forskipet og stavnen raget høgt opp i luften.

At skipet nylig var kjørt i land tydet det, at manskapet holdt på å berge seg i land akkurat da. Transportskipet var

en tysk tramper, og det ryktes at det var mange fra de nære bygder som berget seg forskjellige matvarer fra lasten som ikke blev beskadiget av sjøen da den sank.

Dette gav karene på "Hjørdis" noe å tenke på. Hva hadde hendt foket, både i Narvik og i bygdene? Var der gått menneskeliv? At der var gått verdier var man klar over.

Turen fram til Saltvika gikk uten noen gjenvordigheter. Skøyta ble betøyd på vanlig plass, og karene gav seg på tur til sine heimer. Men så vidt kommen på vegen hjemover, møtte dem et syn som ingen av dem før i sitt liv hadde sett. Det som møtte dem var en flokk menn i alle mulige klær og innpakninger – fra sekker, kvinneklær, filler, lakener, gardiner, med mer.

Det var engelske marinefolk fra jageren "Hardy" som var skadet i sjøslag som pågikk langs Viraklandet. "Hardy" blev tvunget mot land og satt på grunn ved eller nest for Lundneset. Her stod den så grunt at folkene vasset på land. Og disse folka hadde tatt inn hos Håkon Kristensen, og våt og forfrossen som de var, hadde de snauet huset for alt av klær.

Petra, kona i huset, som var alene hjemme med en 16-17 år pike, kunne ikke gjøre noe – bare se på at de forliste tok seg til rette. At de tok på veg, var for å komme til Ballangen hvor de kunne komme i kontakt med norske myndigheter for å bli tatt hand om.

Karene fra "Hjørdis" som var på veg til Virak, blev etter dette makabre møte ikke høg i hatten. De blev klar over at noe katastrofalt måtte ha hendt, og var såre spent over hva de blev å få se når de kom fra Mosshaughalsen der vegen går så høgt og hevet at en ser hele den ytre del av Virakgrenda, eller selve hovedgrenda.

Men det var med lettelse karene mærket seg, at her var ikke noe usedvanlig å se, men det sivet noe røk som syntes å komme noested på det indre Virak. Etter hvert som de nærmet seg grenda blev de var at noe ekstra var hendt. Det blei tettere og tettere med hull og krater etter granatnedslag. Jord og sne var sprutet utover og trær var kuttet og knekt.

Jo nærmere grenda, jo tettere var nedslaga, og at husene stod forundra karene. Men kommen til "krysset" som det het i dagligtale, blev opphavet til røk-sivet løyst. Fjøset og låven til Ole Olsen var nedbrent, men ellers så bygda uskadd ut. Det var bre gjødselkjellermuren igjen, og i den var der en eneste stor glohaug. Mennesker og dyr var ikke å se noe sted.

I kongsbakkgården var det folk hjemme, og der fikk man

Familiebilde: Albert, Ole, Torstein og Oles far, Eliseus tar pause i jordryddinga. Det kan se ut som Storsjedalghågen, der de hadde slåttmark. Denne marka er nå granfelt like ovenfor Indregard.

greie på at bygda var evakuert for kvinner og barn. Det var bare mannfolka som skulle se til dyra igjen, men i øyeblikket var de og fulgte sine familier, enten til Skjomen eller Råndalen.

Sjøslaget hadde rast like utenfor landet, og det måtte ses som et under at ikke hele bygda var rasert. Jordene var pisket av granatnedslag, og det såg faktisk merkelig ut at kunst ett hus var strøket med. Men ved nærmere oversikt blev en klar over at "Hardy" var et så nært og lavt mål at granatene som ikke traff, slog ned fra fjæra og oppover jordene, og således ikke nådde husa.

Fjøset på Indregard stod akkurat den vinteren tom, og der var dyra til Ole innkvartert, menhesten var drept av en granatsplint antok man, og var bare en forkullet klump da endelig varmen var slukket.

Ole Olsens familie var evakuert til Råndalen og bodde hos Oluf Mikalsen. Der var fullt hus. Senere på våren blev flere av familiene evakuert til Lofoten, men kom hjem igjen ut over St. Hans.

Ole Olsen kom ganske snart i gang med å gjenreise fjøs og låve. Fikk kjelleren i stand på hausten, og flytta kyrne fra sommarfjøset inn i kjelleren, mens innredning av fjøset pågikk. Før vinteren satte inn for alvor, hadde han dem på plass i nyfjøset, som blev en trivelig arbeidsplass.

Løsning - Finn fem feil

Følgende mangler på det andre bildet:
Fjell i bakgrunnen, bygda i Veggan, Bryggeberget, bry-
tende bølge, gressstue.

Telefonliste for bygda 2020

Navn	Mobil- og fasttelefon	Epost
Andrèsson, Valur	40621702	nextbay66@gmail.com
Bjerkelund, Randi og Alf-Harald	97673056 (R), 90580809 (AH)	alfbjerkelund11@gmail.com
Bjerkelund, Øystein	41621009	bjerkelund.dragrace@gmail.com
Brink, Gerd	99407242	gerdjbrink@hotmail.no
Eidissen, Anne-Berit Sjøfteland	95883423	aberits@gmail.com
Eidissen, Asbjørn Sjøfteland	41425630	asbjoern.eidissen@gmail.com
Eidissen, Øyvind Sjøfteland	96200496	moppisas@gmail.com
Eilertsen, Ingebjørg og Osvald	90125037 (I), 99033401 (O)	osvald.eilertsen@gmail.com ingebjorg.eilertsen@gmail.com
Eilertsen, Svein Yngve	91767715	svein.eilertsen@gmail.com
Evensen, Sissel	41563738	sisevens@online.no
Hansen, Geir Eirik	99306121	geir.eirik@gmail.com
Hansen, Gunnar Leif og Toril Ranheim	93851011 (G) 911 34 493, (T)	guhans5@online.no torilr.hansen@gmail.com
Haldorsen, Esben	99560047	Esben@marborg.no
Hamnvik, Petter	41280850	petterhamnvik@gmail.com
Hansen, Monica	41474742	monica@ascas.no
Holtet, Elin	97473748	elinholtet@gmail.com
Indregard Ingrid How og Martin	41557932 (I), 90772497(M)	ingridhowindregard@gmail.com (I) martini@online.no (M)
Jensen, Anita	91879889	jensenanitae@gmail.com
Jensen, Trond	99018996	virak41@gmail.com
Jenssen, Tor-Arne	99548438	steingubben@outlook.com
Jenssen, Mette T.	90969926	Mette.T.Jenssen@narvik.kommune.no
Jespersen, Tor Arne	91668045	a-jesp@online.no
Johannessen, Johnny	47381573	jojo@banenor.no
Josefsen, Renate	97195481	renjo26@yahoo.no
Kristensen, Hanna Alsterlind	98498466	halsterlind@gmail.com
Langhard, Kristel	952 43 889	krjalang@online.no
Larsen, Gunn og Torfinn	91154217 (G), 90726025 (T)	torf-la@online.no
Lian , Sofie-Helene	93066620	shl1984@outlook.com
Lundberg, Synnøve og Bjørn	46936665 (S), 95203449 (B)	Holtvik57@gmail.com
Løkken, Ole Kristian	91573724	spole@online.no
Marteinsdottir, Rosa	90069256	rosabreida@gmail.com
Nerberg, Jim	47174277	Jim.nerberg@gmail.com
Nijdam, Eeke	46522697	eeke.m.nijdam@uit.no
Olaussen, Vera	90614787	veraola@online.no
Olsen, Berit	92293352	berit.olsen45@gmail.com
Olsen, Ole Magnus	41230431	olemagol@hotmail.com
Olsen, Olga	97475405, 76941474	
Olsen, Torgunn	97187286	torguno@online.no
Overvåg, Liv	96238642	
Przyzycki , Rafal Tomasz	48049037	pako.przyzycki@gmail.com
Ravn, Anita Didriksen og Svein	94838916 (A), 45397185 (S)	anitaravn@live.no, sve_rav@hotmail.com
Ravn, Tove og Ivar	416 94 409 (T), 90023135 (I), 76954232	ivravn@gmail.com
Rønning, Embret	976 52 883	embret.rønning@gmail.com,
Røsås, Gerd	41638457	
Røsås, Roger og Sylvi	90882959 (R), 90868270 (S)	Roger.roesaas@gmail.com sylos@vgs.nfk.no
Unni G. Sandvoll	92602928	unnisandvoll@gmail.com
Simonsen-Berge, Anita E.	41204209	anitaevelyn@hotmail.com
Solberg, Thor Ivar Morten	41474741	thor-ivar@ascas.no
Solli, Frank	90934296	frankgsolli@gmail.com
Solum, Anita	99306116	anita.solum@hotmail.com
Wright, Sean	92270952	seanw4425@gmail.com
Wright, Amanda	92278745	amandaw4425@gmail.com
Zachariassen, Shanny	97762185	
Øgsnes, Sølvi og Anders	41729927 (S), 90986117 (A)	post@breidablikk.no (S); adm@hildringstimen.no (A)
Østrem, Trond	99317710	trond.ostrem@uit.no